

SVEUČILIŠĆE
JOSIPA JURJA
ŠCROSSMAYERA
U OSIJEKU

FILOZOFSKI
FAKULTET

SAMOANALIZA

STUDIJSKOG PROGRAMA INFORMATOLOGIJE

RADNA SKUPINA: izv. prof. dr. sc. Kornelija Petr Balog

doc. dr. sc. Gordana Dukić

mr. sc. Anita Papić

mr. sc. Boris Bosančić

Blaženka Čuić

Ivana Čadovska

Osijek, lipanj 2010.

S A D R Ź A J

1. Opravdanost izvođenja studijskog programa	3
2. Usklađenost studijskog programa s poslanjem i strateškim ciljevima Sveučilišta odnosno Filozofskog fakulteta.....	5
3. Prikladnost naziva studijskog programa i ishoda učenja koji su definirani u studijskom programu	7
Prikladnost naziva studijskog programa	7
Ishodi učenja i tržište rada	8
4. Struktura studijskog programa	10
Uvodno o studijskom programu	10
Odnos broja obveznih i izbornih kolegija na preddipl. i dipl. studiju	10
Omjer obveznih i izbornih kolegija	11
Odnos broja kolegija/sati u studijskom programu posvećenih teorijskom i praktičnom radu.....	11
Raspored kolegija po semestrima	12
5. Kolegiji u studijskom programu	12
Elementi opisa kolegija.....	12
ECTS bodovi.....	14
Metode poučavanja i vrjednovanja.....	15
Provjera znanja	15
6. Izvedba studijskog programa.....	18
6a. studenti	18
6b. Nastavnici.....	37
6c. Prostor, oprema i novčana sredstva koja su potrebna za izvođenje studijskog programa	45
6d. Suradnja s drugim ustanovama.....	50
7. Razina usporedivosti studijskog programa s akreditiranim srodnim studijskim programom u Hrvatskoj i u zemljama EU	51
8. Planovi za poboljšanja.....	54

1. Opravdanost izvođenja studijskog programa

Treba naglasiti da se u mnogim državnim ustanovama i privatnim tvrtkama sve više osjeća potreba za školovanim stručnjacima koji bi posredovali informacije, osobito elektroničke, zaposlenim stručnjacima poradi njihova uspješnijeg obavljanja stručnih poslova za što se traži poznavanje rada s novim tehnologijama, sposobnost vrednovanja stručnih informacija, vještina izrade analitičkih izvješća i slično. Dosad takve zadaće uglavnom obavlja osoblje koje se obučavalo uz rad ili rijetki diplomirani knjižničari odnosno diplomirani informatolozi.

Premda na Sveučilištu u Zagrebu već više od dvadeset i pet godina djeluje Odsjek za informacijske znanosti, a od 1998./1999. i Katedra za knjižničarstvo u Osijeku (danas: Odsjek za informacijske znanosti s trima katedrama) i redoviti studij na Sveučilištu u Zadru (od 2004.), i nadalje se bilježi nedovoljan broj diplomiranih studenata u polju informacijskih znanosti. Na sve studijske smjerove godišnje se u Zagrebu upisuje oko 80 studenata, a na studiju bibliotekarstva diplomira ih prosječno dvadesetak godišnje. Od 1978. do 2004. godine na studiju bibliotekarstva diplomirala su 532 studenta, s tim da se posljednje tri godine (2002., 2003. i 2004.) prosječan broj diplomiranih studenata godišnje povećao iznad 50 (na redovnom i izvanrednom studiju) što je zacijelo posljedica odredbe iz Zakona o knjižnicama (1997.) o obveznom školovanju za diplomirane knjižničare.

Uz redovite studije oba sveučilišta, odnosno Filozofskog fakulteta u Zagrebu i Filozofskog fakulteta u Osijeku, i tek pokrenut studij u Zadru, nude se i izvanredni studiji za koji postoji iznimno zanimanje jer se, primjerice, u hrvatskim knjižnicama prema Zakonu o knjižnicama iz 1997. na radna mjesta koja zahtijevaju visoku stručnu spremu mogu zaposliti samo oni kandidati koji su diplomirani knjižničari.

U Hrvatskoj djeluje više od 1.000 knjižnica pri osnovnoškolskim i srednjoškolskim obrazovnim ustanovama (ukupno je 1.470 škola, a mnoge među njima još uvijek nemaju stručno uređene knjižnice odnosno multimedijalna središta), 130 visokoškolskih knjižnica (sveučilišnih, veleučilišnih, fakultetskih i dr.), cca 250 narodnih knjižnica, te

niz specijalnih knjižnica, informacijsko-dokumentacijskih službi u upravi i gospodarstvu te Nacionalna i sveučilišna knjižnica, s ukupno cca 1.800 radnih mjesta za diplomirane knjižničare, što ukazuje na to da bi godišnje trebalo diplomirati oko 80 do 100 studenata. Kako se na natječaje često ne jave diplomirani knjižničari jer ih nema dovoljno, i ne bilježi se da je ijedan diplomirani knjižničar nezaposlen duže od dva-tri mjeseca, u skladu sa zakonskim propisima ustanove koje zaposle osobe s akademskom diplomom iz kojeg drugog područja/polja obvezne su sklopiti s tim osobama ugovore o radu prema kojima od njih zahtijevaju da diplomiraju na izvanrednom studiju iz knjižničarstva i polože stručni ispit u roku od pet godina od dana kada su primljene na posao. Stoga se na izvanredne studije upisuje godišnje između 30 i 60 studenata (Zagreb) te po 30-ak studenata u Osijeku i u Zadru (dislocirani izvanredni studij u Zadru, koji se izvodi prema Planu i programu studija u Osijeku). Pri izobrazbi studenata u Zadru i Osijeku unatrag tri godine koriste se nove tehnologije za podršku obrazovanju na daljinu, poglavito Moodle i telekonferencije. U sklopu ponuđenog programa iz knjižnične i informacijske znanosti po prvi se put u Hrvatskoj nudi programsko usmjerenje za nakladništvo i knjižarstvo. Program je izrađen na osnovi saznanja iz provedenih istraživanja o potrebi za takvim obrazovnim profilom te na temelju podrške i preporuka Zajednice nakladnika i knjižara Hrvatske. Naime, premda je u službenim evidencijama u Hrvatskoj zabilježeno gotovo 2.000 nakladničkih kuća, nekoliko stotina knjižara, a elektroničko nakladništvo sve je raširenije, u tim ustanovama radi osoblje koje se za stručne poslove obučavalo uz rad. Stoga bi predloženi Plan i program trebao odgovoriti na potrebe za stručnjacima obaju profila, te ih ujedno osposobiti za rad u drugim informacijskim ustanovama, elektroničkom nakladništvu i na izdavačkim projektima.

Nadalje, interes za studijski program je od njegovog pokretanja izuzetno dobar. Prve godine pokretanja studijskog programa pod nazivom dvopredmetni studij knjižničarstva omjer prijavljenih studenata i slobodnih mjesta bio je cca 1,8:1, a od bolonjskog procesa i studijskog programa informatologije taj omjer također neprestano raste:

ak. 2005./06. 1,3:1

ak. 2006./07. 2 : 1

ak. 2007./08. 3,9 :1

ak. 2008./09. 4,4:1

Trenutačno smo pred upisivanjem pristupnika koji će na fakultete doći na temelju položene državne mature. Na temelju iskazanog interesa, studij informatologije nalazi se na 2. mjestu po popularnosti na Filozofskom fakultetu u Osijeku (na 1. mjestu je studij psihologije).

Podaci sa Zavoda za zapošljavanje o broju neuposlenih dipl. studenata knjižničarstva (prvi studenti koji su studirali prema bolonjskom programu tek će ove godine diplomirati pa se na Zavodu trenutačno nalaze samo 2 prvostupnika koji nisu nastavili studij) govore nam da su diplomirani studenti ovog profila traženi i da su konkurentni i traženi na tržištu rada. Naime, prema podacima Zavoda za travanj 2010. godine na Zavodu se nalazilo 11 diplomiranih knjižničara (u kombinaciji s hrvatskim jezikom i književnošću). Ako u obzir uzmemo da je od pokretanja dvopredmetnog studija knjižničarstva 1999. godine pa do pokretanja studija informatologije 2005./06. studij završilo 168 knjižničara (u svim kombinacijama, podatak iz svibnja 2010.) ovaj broj neuposlenih daje tek 7 % neuposlenih. Međutim, ukoliko se u obzir uzme da je do toga vremena uz 168 redovitih studenata diplomiralo i 150 izvanrednih studenata knjižničarstva, taj postotak pada na 3%.

2. Usklađenost studijskog programa s poslanjem i strateškim ciljevima Sveučilišta odnosno Filozofskog fakulteta

Odsjek za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta Osijek ima sljedeće poslanje, viziju te ciljeve:

Poslanje i vizija

Odsjek za informacijske znanosti nudi studentima izobrazbu u polju informacijskih znanosti koja će im omogućiti da postanu polivalentni informacijski stručnjaci slijedom obrazovnih programa i znanstvenoistraživačkih tema zasnovanih na praćenju i tumačenju procesa prijenosa informacija u suvremenome društvu, očuvanju baštine i oblikovanju informacijskih službi i usluga za potrebe društva znanja i cjeloživotnog obrazovanja.

Naša je vizija: studij informacijskih znanosti koji će svojom orijentacijom na nove tehnologije, interdisciplinarna istraživanja i mogućnosti obrazovanja na daljinu privući studente i zaposlene u informacijskome sektoru svojom otvorenošću prema drugim studijskim programima, ustanovama-partnerima i potencijalnim studentima iz susjednih zemalja, te omogućiti tijesnu vezu između sveučilišta i gospodarskih, upravnih, kulturnih i obrazovnih ustanova u kojima će se odvijati praktična izobrazba.

Ciljevi programa

Ciljevi su predloženog programa:

- odgovoriti na rastuće potrebe društva za obrazovanim informacijskim stručnjacima
- obuhvatiti temeljna znanja i vještine potrebne svakom budućem informacijskom stručnjaku te istodobno potaknuti znatiželju studenata informacijskih znanosti i drugih polja za posebne vidove informacijskih djelatnosti za koje je potrebna dodatna izobrazba (specijalizacija) na diplomskom i poslijediplomskom studiju
- uputiti na teme i probleme o kojima se danas intenzivno raspravlja unutar informacijskih struka i na interdisciplinarnoj razini (primjerice, multikulturalnost, informacijska etika, intelektualno vlasništvo i autorska prava, informacijske potrebe osoba s posebnim potrebama, zaštita pisane baštine, upravljanje informacijskim ustanovama, službama i mrežama, promicanje čitanja, izgradnja i upravljanje zbirakama građe i informacija, upravljanje znanjem, pravo na pristup informacijama, dioba informacijskih izvora, europske informacijske inicijative, poput Europske digitalne knjižnice), stvarajući pritom okvir za tumačenje doprinosa drugih disciplina razvoju informacijskih znanosti kao i važnosti informacijskih studija za druge discipline
- pridonijeti sustavnosti znanstvenoistraživačkog rada u polju informacijskih znanosti, te potaknuti interdisciplinarna istraživanja vezana uz fenomen informacijskoga društva
- ukazati na potrebe i vrednote znanstveno-nastavnoga rada u polju informacijskih znanosti (poglavito vezano uz program poslijediplomskog studija)

- uputiti na potrebe suvremenoga društva za informacijski pismenim građanima i ulogu informacijskih stručnjaka u promicanju svekolike pismenosti, čitanja i kvalitetnog provođenja slobodnog vremena
- upoznati studente na Sveučilištu s filozofijom, načelima i etikom vezanima uz prijenos znanja i informacija te izgradnju informacijskoga društva
- omogućiti razmjenu studenata i nastavnika na osnovi dogovorene suradnje te poticati studente na prevladavanje jezičnih i kulturnih prepreka.

Poslanje naše matične ustanove, Filozofskog fakulteta u Osijeku, temelji se na izvrsnosti, a mi tu izvrsnost podržavamo i unaprjeđujemo na različite načine:

- inzistiranje na izvrsnosti programa. O kvaliteti našeg programa svjedoči i interes budućih studenata izražen kroz broj prijava kandidata prilikom upisa.
- jedni smo od pionira na Filozofskom fakultetu Osijek u uvođenju i primjeni suvremenih oblika nastave (IKT tehnologija, Moodle, itd.), a nastavnici Odsjeka zaduženi su i za edukaciju i primjenu alata za učenje na daljinu (Moodle-a) na razini cjelokupnog Fakulteta.
- Nadalje, naši studenti uključeni su u brojne projekte i konferencije na kojima aktivno sudjeluju (BOBCATSSS, LIDA, itd.), a sudjelujemo i u projektima razmjene studenata i nastavnika (Eisenstadt, Austrija).
- Nastavnici i studenti Odsjeka objavljuju brojne radove te i na taj način pridonose izvrsnosti Fakulteta, a Odsjek je trenutačno nositelj tri znanstvena projekta što, uz objavljivanje radova, svjedoči o znanstvenoj izvrsnosti.

3. Prikladnost naziva studijskog programa i ishoda učenja koji su definirani u studijskom programu

Prikladnost naziva studijskog programa

Naziv studijskog programa je studij informatologije (alternativno: knjižničarstva, nakladništva i knjižarstva), a naziv koji se stječe po završetku preddiplomskog studija jest odobreni naziv iz struke – informatolog. Naziv informatolog prihvaćen je na Sveučilištu

u Zagrebu, na bivšem četverogodišnjem studiju informacijskih znanosti, na kojemu studenti stječu akademsko zvanje diplomiranog informatologa, bibliotekara, muzeologa i arhivista (bez pedagoških predmeta) odnosno profesora informatologije (s pedagoškim predmetima), uz naznaku specijalizacije (knjižničar, muzeolog, arhivist i opći informatolog). Preciznije, akademski naziv koji se stječe na preddiplomskom studiju informatologije jest:

- a) prvostupnik/prvostupnica (BA) informatologije – informatolog – s naglaskom na posredovanju informacija i oblikovanju usluga u knjižnicama i srodnim informacijskim ustanovama/slужbama (rad s korisnicima, rad s informacijama u obrazovnim procesima, proučavanje informacijskih potreba i korištenja informacija);
- b) prvostupnik/prvostupnica (BA) informatologije – informatolog – s naglaskom na proizvodnju i oblikovanje informacijskih proizvoda u informacijskim ustanovama/ službama;
- c) prvostupnik/prvostupnica (BA) informatologije – informatolog s naglaskom na proizvodnju i diseminaciju informacija u nakladništvu i knjižarstvu;

Akademski naziv koji se pak stječe na diplomskom studiju jest magistar knjižničarstva i/ili nakladništva i knjižarstva (mr. struke). Razina odnosno trajanje studija je 3+2 tj. tri godine odnosno šest semestara preddiplomskog studija, dvije godine odnosno četiri semestra diplomskog studija.

Ishodi učenja i tržište rada

Anketiranje poslodavaca u kojemu je ispitano njihovo mišljenje o tome koliko kvalitetno Odsjek za informacijske znanosti u Osijeku uspijeva odgovoriti zahtjevima tržišta i svoje studente tijekom nastavnog procesa obučiti i pripremiti za njihov poziv provedeno je u drugoj polovici travnja 2008. godine i prikupljeno je sveukupno 37 upitnika. Istraživanje je provedeno na širem prostoru Slavonije i Baranje odnosno među onim ustanovama (prvenstveno visokoškolskim i narodnim knjižnicama) za koje postoje saznanja da zapošljavaju bivše studente Odsjeka za informacijske znanosti u Osijeku. Navedeno

istraživanje, u okviru jednogodišnjeg projekta „Sustavni pristup uvođenju ishoda učenja u obrazovanje studenata na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku“ (SUPER UNIOS), proveli su izv.prof. dr. sc. Kornelija Petr Balog i Ivana Martinović sa Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku te su rezultate prikazali u svom radu pod naslovom *Na tragu ishoda učenja: kompetencije diplomiranih knjižničara Odsjeka za informacijske znanosti u Osijeku*.

Općenito uzevši, možemo zaključiti da su poslodavci u pravilu zadovoljni ishodima učenja budući da su svojim djelatnicima dali tako visoku ocjenu, međutim, postoje područja na kojima treba poraditi tako da bi ocjena i stupanj zadovoljstva bili maksimalni. Uočeno je da postoje kompetencije koje poslodavci izuzetno visoko vrednuju, a na koja Odsjek nije stavio dovoljan naglasak u svome programu. Isto tako, postoje kompetencije koje su poslodavcima nisko na ljestvici prioriteta (primjerice tehnička znanja i vještine), na koje je Odsjek stavio veći naglasak. I za narodne i za visokoškolske knjižnice tri najpoželjnije kompetencije djelatnika su iste, razlikuju se samo po redoslijedu važnosti. Najvažnija kompetencija za narodne knjižnice je komunikativnost, za visokoškolske je pretraživanje i pronalaženje informacija, a treća najpoželjnija kompetencija je još obradba informacija. Kod ocjenjivanja kompetencija svojih djelatnika, a bivših studenata Odsjeka, narodne knjižnice daju visoku ocjenu pretraživanju i pronalaženju informacija, dok su visokoškolske knjižnice kritičnije i ta je kompetencija među četiri najlošije ocijenjene kompetencije u uzorku. Smatramo da je razlog ovomu različita priroda informacijskih potreba korisnika koji dolaze u knjižnice ova dva tipa. Korisnici visokoškolskih knjižnica zahtjevniji su u svojim informacijskim potrebama i zahtjevima i zahtijevaju višu razinu znanja i spretnosti prilikom pretraživanja, ali i dobro poznavanje predmetnog područja i specijaliziranih baza podataka. Zanimljivo je da su znanja i vještine digitalizacije kod oba tipa knjižnica stavljena na posljednje mjesto po važnosti, a dobila su i najnižu ocjenu kod ocjenjivanja djelatnika. Premda bi se to moglo interpretirati kao kompetencija koju poslodavci ne trebaju, a Odsjek ju ni ne razvija pa stoga nema pogrešno utrošenog napora i energije, ova bi interpretacija bila pogrešna. To što je knjižnicama ta kompetencija malo važna govori u prilog tomu da naše knjižnice još nisu razvile svijest o potrebi pokretanja projekata digitalizacije, posebice njihove važnosti

za očuvanje pisane baštine. S druge strane, niska ocjena djelatnika može se objasniti činjenicom da su ti studenti studij završili po tzv. 'starom programu', odnosno prije pokretanja Bolonjskog procesa. Stari je program bio vrlo tradicionalan i u njemu su tehnička znanja, a posebice znanja iz digitalizacije, bila u drugom planu. Novi, temeljito revidiran Bolonjski program studija informatologije¹ daje veći naglasak upravo na kompetencije koje su ovdje istaknute kao najpoželjnije: komunikativnost, pretraživanje i pronalaženje informacija, obradba građe, ali i na tehnička znanja i vještine i znanja digitalizacije. Poželjno je stoga ovo istraživanje ponoviti za nekoliko godina kada se počnu zapošljavati prvi 'Bolonjski' studenti te prikupiti mišljenja poslodavaca i na osnovi njih izvršiti korekcije u programu, ukoliko se za to pokaže potreba.

4. Struktura studijskog programa

Uvodno o studijskom programu

Program sadrži jasno određene kvote, uvjete i kriterije upisa studenata.

Program sadrži popis obaveznih i izbornih kolegija po semestrima, te opise svih kolegija koji su navedeni u popisu.

Odnos broja obveznih i izbornih kolegija na preddiplomskom i diplomskom studiju

Broj kolegija na preddiplomskom studiju:

obvezni: 33

izborni: 11

Broj kolegija na diplomskom studiju:

obvezni: 10

izborni: 11

---

¹ S reformom programa došlo je i do promjene naziva. Od ak. god. 2005./06. Odsjek za informacijske studije nudi studij informatologije koji priprema studente za rad u svim informacijskim ustanovama (poput knjižnica, arhiva, muzeja, ali i banaka, filmskih arhiva i sl.).

Omjer obveznih i izbornih kolegija

Praksa nam govori da je broj obaveznih kolegija dovoljan i optimalan za izvođenje nastave, uz neka mala odstupanja (primjera radi, predlaže se da kolegij Statistika i vjerojatnost, koji je trenutačno izborni na preddiplomskom studiju, postane obavezan), dok je na diplomskom studiju evidentan nedostatak izbornih kolegija (odnosno, ponuđeno je točno onoliko kolegija sa strane našeg Odsjeka koliko je dovoljno da studenti steknu potreban broj ECTS bodova). U budućnosti Odsjek planira uvesti nove izborne kolegije na diplomskom studiju i studentima povećati mogućnost izbora.

Nadalje, na prvoj i drugoj godini preddiplomskog studija studentima nije ponuđeno dovoljno stručnih izbornih kolegija, što se nadoknađuje ponudom kolegija ostalih studijskih grupa (ponuđenih isključivo našim studentima) od kojih su neki izuzetno korisni (Jezične vježbe hrvatskog jezika, Svjetska književnost) i predlaže se da ostanu i dalje, a neki su manje korisni (primjerice, Mađarski jezik). Predlaže se uvođenje novih izbornih kolegija i na prvoj odnosno drugoj godini preddiplomskog studija.

Također, budući da je kolegij engleskog jezika (odn. strani jezik) obavezan samo na 1. godini preddiplomskog, a našim studentima je nužno poznavanje engleskog jezika, predlaže se uvođenje obaveznog (ili ako to nije moguće, onda izbornog kolegija) engleskog jezika na 2. i 3. godini preddiplomskog studija.

Odnos broja kolegija/sati u studijskom programu posvećenih teorijskom i praktičnom radu

Tjedno radno opterećenje studenta: 40 sati (nastava, proučavanje literature, pisanje radova, rad u laboratoriju, terenska istraživanja, istraživanja pojava na mreži i sl.). Predviđeno je da nastava ne prelazi: 50% tjednog opterećenja studenta, iznimno, ako je naglasak na vježbama dopušteno je najviše do 60%.

Vrijednost boda: cca 30 sati.

Preddiplomski studij: Predviđa se da će studenti provesti na nastavi 20 do maksimalno 26 sati tjedno (uključujući praktičan rad) – prosječno se uzima 24 sata; ostalo vrijeme

studenti će posvetiti proučavanju literature, vježbama u laboratorijima za pripremu samostalnih radova, pisanju seminara, eseja, terenskom istraživanju i slično.

24 + 16 x 22 = 880 sati u sem. x 6 semestara = 5.280 sati na preddiplom. studiju

Potreban broj ECTS bodova je: 180

Diplomski studij: Predviđa se da će studenti slušati predavanja i aktivno sudjelovati u nastavi maksimalno 20 sati tjedno, a ostalo će vrijeme posvetiti proučavanju literature, samostalnoj pripremi zadataka u laboratoriju odnosno knjižnici/dokumentacijskom centru/nakladničkoj tvrtki/mreži, istraživanju i pripremi magistarskoga rada, radu s mentorom i drugim oblicima usavršavanja.

20 + 20 sati x 22 = 880 sati u semestru x 4 semestra = 3.520 sati

Potreban broj ECTS bodova je: 120

Praktičan rad po godinama preddiplomskog studija iznosi:

I. godina: 60 sati

II. godina: 60 sati

III. godina: 150 sati

Raspored kolegija po semestrima

Većina kolegija je dobro raspoređena po semestrima, ali je zamijećeno da je kod pojedinih potrebno napraviti novu raspodjelu. Predlaže se da se to napravi prilikom revizije programa.

5. Kolegiji u studijskom programu

Elementi opisa kolegija

Svi kolegiji u studijskom programu slijede strukturu prikazanu u prilogu 1. tj. opisi svih kolegija sadrže sve potrebne elemente: naziv kolegija, šifru kolegija, status kolegija (obvezan/izboran), studij, semestar, suradnici na kolegiju, cilj kolegija, sadržaj kolegija po nastavnim cjelinama, nastavne metode, nastava (sati/tjedno i ukupno), predavanja, seminari, vježbe, način polaganja ispita, bodovi, jezik, način praćenja kvalitete i

uspješnosti izvedbe kolegija te je uz svaki kolegij navedena obvezna i preporučena literatura. Međutim potrebno je naglasiti da su uz svaki kolegij naznačene opće i specifične kompetencije studenata, a ne ishodi učenja kako je naznačeno u prilogu 1. Nakon edukacije na radionici pod nazivom “Što treba znati o ishodima učenja?” koja je provedena prošle godine u okviru projekta SUPER UNIOS „Sustavni pristup uvođenju ishoda učenja u obrazovanje studenata na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku“ asistentice Odsjeka za informacijske znanosti Ivana Martinović i mr.sc. Anita Papić su podučile nastavno osoblje Odsjeka algoritmu pisanja ishoda učenja kolegija i objedinile sve ishode učenja svih kolegija u zaseban dokument kao dodatak studijskom programu.

Ishodi učenja svih kolegija jasno su i prikladno definirani tj. slijedile su se upute za pravilno pisanje ishoda učenja koje nalažu da svaki ishod učenja započinje glagolom i da je korišten jedan glagol po ishodu učenja, da se izbjegavaju određeni glagoli i sl. Svi ishodi su u skladu s ciljevima i sadržajem kolegija te su uključeni sukladno razinama Bloomove taksonomije. Vodilo se računa da su ishodi učenja mjerljivi tj. da su u skladu sa metodama poučavanja i metodama vrjednovanja u okviru kolegija.

Sadržaji pojedinih kolegija opisani su prema ključnim tematskim područjima koja se u okviru kolegija izučavaju.

Odnos teorijskih i praktičnih elemenata u opisu sadržaja kolegija je odgovarajući.

Budući da je program studija pripreman prije desetak godina, a službeno prihvaćen 2005. godine to je navedena literatura relativno zastarjela iako nastavnici uglavnom upućuju studente na noviju literaturu, međutim nakon revizije studijskog programa pristupit će se službenom ažuriranju literature kao i uključivanju najnovijih suvremenih postignuća iz adekvatnog predmetno-znanstvenog područja u sadržaj pojedinog kolegija.

Opis sadržaja svih kolegija apsolutno odgovara nazivu kolegija i navedenoj literaturi.

Metode poučavanja i vrjednovanja u skladu su sa sadržajima kolegija.

ECTS bodovi

Jasno su opisani kriteriji za stjecanje ECTS bodova odnosno polazišta za utvrđivanje vrijednosti boda (ECTS) su sljedeća:

- Aktivno sudjelovanje u nastavi – 1 bod
- Samostalan rad (npr., seminar, izrada manje baze podataka, statistička obrada, priprema poslovnog prijedloga) – 2 boda
- Jedan kolokvij – 1 bod
- Pismeni ispit – 2 boda
- Usmeni ispit 2 bod
- Praktičan rad – 60 sati – po 2 boda na prvoj, 3 boda na drugoj i trećoj godini
- Samostalan projekt – 4 boda
- Diplomski rad – 8 bodova
- Pilot projekt – 8 bodova
- Magistarski rad – 30 bodova

ECTS bodovi dobro su određeni s obzirom na opterećenje studenata koje proizlazi iz opisa kolegija, tj. ECTS bodovi pridijeljeni su na način da definiraju sve obveze studenata sukladno *ECTS users' guide 2009*. U odnosu na opterećenost u satima/bodovima pošlo se od sljedećih pretpostavki: akademska godina traje: 44 radna tjedna (22 u zimskom i 22 u ljetnom semestru). Tjedno radno opterećenje studenta: 40 sati (nastava, proučavanje literature, pisanje radova, rad u laboratoriju, terenska istraživanja, istraživanja pojava na mreži i sl.). Predviđeno je da nastava ne prelazi: 50% tjednog opterećenja studenta, iznimno, ako je naglasak na vježbama dopušteno je najviše do 60%. Vrijednost boda: cca 30 sati. Raspored ECTS bodova na preddiplomskom i diplomskom studiju je sljedeći:

Preddiplomski studij: Predviđa se da će studenti provesti na nastavi 20 do maksimalno 26 sati tjedno (uključujući praktičan rad) – prosječno se uzima 24 sata; ostalo vrijeme studenti će posvetiti proučavanju literature, vježbama u laboratorijima za pripremu samostalnih radova, pisanju seminara, eseja, terenskom istraživanju i slično. $24 + 16 \times 22 = 880$ sati u sem. $\times 6$ semestara = 5.280 sati na preddiplomskom studiju. Potreban broj ECTS bodova je: **180**

Diplomski studij: Predviđa se da će studenti slušati predavanja i aktivno sudjelovati u nastavi maksimalno 20 sati tjedno, a ostalo će vrijeme posvetiti proučavanju literature, samostalnoj pripremi zadataka u laboratoriju odnosno knjižnici/dokumentacijskom centru/nakladničkoj tvrtki/mreži, istraživanju i pripremi magistarskoga rada, radu s mentorom i drugim oblicima usavršavanja. $20 + 20$ sati $\times 22 = 880$ sati u semestru $\times 4$ semestra = 3.520 sati. Potreban broj ECTS bodova je: **120**

Metode poučavanja i vrjednovanja

Metode poučavanja su prikladne i odgovaraju izvodenju pojedinog kolegija.

Metode vrjednovanja su odgovarajuće, a kriteriji vrjednovanja načelno su razrađeni u opisu kolegija, međutim nastavnici na uvodnom satu svakog kolegija posebno upoznaju studente sa njihovim obvezama na kolegiju i kriterijem vrjednovanja u sklopu kolegija te postavljaju dokument sa kriterijem vrjednovanja na LMS Moodle kako bi bio dostupan studentima u bilo kojem trenutku.

Provjera znanja

Studenti koji su zadovoljni razinom prikupljenih bodova putem usmenih i/ili pismenih ispita, kolokvija ili putem nekih oblika formativnoga vrjednovanja tijekom semestra bivaju ocijenjeni dok studenti koji bi željeli popraviti krajnju ocjenu pristupaju usmenom i/ili pismenom ispitu na kraju semestra.

Struktura u načinu polaganja ispita tj. provjere znanja za sve predmete na preddiplomskom i diplomskom studiju zajedno (broj predmeta u odnosu na ukupni broj, izraženo u %) prikazana je u tablici 1.

Tablica 1 – Struktura polaganja ispita na preddiplomskom i diplomskom studiju informatologije.

STRUKTURA ISPITA NA PREDDIPLOMSKOM STUDIJU				
Preddiplomski studij Semestar	Samo usmeno	Samo pismeno	Pismeno i usmeno	Drugi oblici (Koji i koliki broj predmeta u odnosu na ukupan broj)
I.	0/10 (00,00 %)	2/10 (20,00 %)	1/10 (10,00 %)	7/10 (70,00 %)
II.	1/9 (11,11 %)	3/9 (33,33 %)	0/9 (00,00 %)	5/9 (55,56 %)
III.	0/7 (00,00 %)	0/7 (00,00 %)	2/7 (28,58 %)	5/7 (71,42 %)
IV.	0/8 (00,00 %)	0/8 (00,00 %)	1/8 (12,50 %)	7/8 (87,50 %)
V.	0/7 (00,00 %)	1/7 (14,29 %)	0/7 (00,00 %)	6/7 (85,71 %)
VI.	0/7 (00,00 %)	0/7 (00,00 %)	0/7 (00,00 %)	7/7 (100,00 %)
ZBROJ	1/48 (2,08 %)	6/48 (12,50 %)	4/48 (8,34 %)	37/48 (77,08 %)
STRUKTURA ISPITA NA DIPLOMSKOM STUDIJU				
Diplomski studij Semestar	Samo usmeno	Samo pismeno	Pismeno i usmeno	Drugi oblici (Koji i koliki broj predmeta u odnosu na ukupan broj)
I.	0/6 (00,00 %)	0/6 (00,00 %)	0/6 (00,00 %)	6/6 (100 %)
II.	0/6 (00,00 %)	0/6 (00,00 %)	0/6 (00,00 %)	6/6 (100 %)
III.	0/9 (00,00 %)	0/9 (00,00 %)	0/9 (00,00 %)	9/9 (100 %)
IV.				
ZBROJ	0/21 (00,00 %)	0/21 (00,00 %)	0/21 (00,00 %)	21/21 (100 %)
UKUPAN ZBROJ				
	1/69 (1,44 %)	6/69 (8,70 %)	4/69 (5,80 %)	58/69 (84,06 %)

Samo u jednom slučaju (Mađarski jezik II.) provjera znanja se obavlja samo usmeno. Za pismeni oblik polaganja ispita u okviru studija informatologije koristi se naziv kolokvij. Šest kolegija u okviru studija isključivo preko kolokvija obavljaju provjeru znanja (Engleski jezik I i II., Latinski jezik I. i II., Osnove nakladništva i knjižarstva, Organizacija i upravljanje nakladničkom proizvodnjom II.). Pismenu i usmenu provjeru znanja prakticira četiri kolegija (Teorija i praksa informacijskih djelatnosti, Uvod u

knjižničnu i informacijsku znanost, Organizacija informacija I. i II., Sociologija knjige i čitanja I.).

U druge oblike provjere znanja koje koristi 77,08 % kolegija na preddiplomskom i svi kolegiji na diplomskom studiju (100 %) ubrajaju se samostalni (praktični) radovi, aktivna suradnja, kompleksni kontrolni testovi, eseji, opisi i komentari te prijedlozi poslovnog plana. 84,06 % kolegija na preddiplomskom i diplomskom studiju informatologije koristi druge oblike provjere znanja u kombinaciji s kolokvijima i seminarskim radovima.

Struktura u načinu polaganja pismenih ispita na preddiplomskom i diplomskom studiju (broj predmeta u odnosu na ukupni broj, izraženo u %) prikazana je u tablici 2.

Provjera znanja putem seminarskog rada u okviru preddiplomskog i diplomskog studija u kombinaciji s drugim oblicima provjere znanja zastupljena je u 38,24 % kolegija. S druge strane, drugi oblici provjere znanja u kombinaciji s kolokvijima bilježe zastupljenost od 50,00 %.

Tablica 2 – Struktura pismenih ispita na preddiplomskom i diplomskom studiju informatologije.

STRUKTURA PISMENIH ISPITA NA PREDDIPLOMSKOM STUDIJU						
Preddipl. studij Semestar	Samo završni pismeni	Samo putem 1-2 kolokvija/zadac̄e	Samo putem 3-4 kolokvija/zadac̄e	Putem kolokvija/zadac̄a i završnog pismenog ispita	Putem seminarskog rada	Drugi oblici
I.	0/10 (00,00 %)	2/10 (20,00 %)	1/10 (10,00 %)	0/10 (00,00 %)	2/10 (20,00 %)	5/10 (50,00 %)
II.	0/8 (00,00 %)	3/8 (37,50 %)	0/8 (00,00 %)	0/9 (00,00 %)	1/8 (12,50 %)	4/8 (50,00 %)
III.	0/7 (00,00 %)	0/7 (00,00 %)	1/7 (14,29 %)	0/7 (00,00 %)	1/7 (14,29 %)	5/7 (71,42 %)
IV.	0/8 (00,00 %)	0/8 (00,00 %)	0/8 (00,00 %)	0/8 (00,00 %)	1/8 (12,50 %)	7/8 (87,50 %)
V.	1/7 (14,29 %)	0/7 (00,00 %)	0/7 (00,00 %)	0/7 (00,00 %)	4/7 (57,13 %)	2/7 (28,58 %)
VI.	0/7 (00,00 %)	0/7 (00,00 %)	0/7 (00,00 %)	0/7 (00,00 %)	2/7 (28,58 %)	5/7 (71,42 %)
ZBROJ	1/47 (2,13 %)	5/47 (10,64 %)	2/47 (4,26 %)	0/47 (00,00 %)	11/47 (23,40 %)	28/47 (59,57 %)
STRUKTURA PISMENIH ISPITA NA DIPLOMSKOM STUDIJU						
Dipl. studij Semestar	Samo završni pismeni	Samo putem 1-2 kolokvija/zadac̄e	Samo putem 3-4 kolokvija/zadac̄e	Putem kolokvija/zadac̄a i završnog pismenog ispita	Putem seminarskog rada	Drugi oblici
I.	0/6 (00,00 %)	0/6 (00,00 %)	0/6 (00,00 %)	0/6 (00,00 %)	4/6 (66,67 %)	2/6 (33,33 %)
II.	0/6 (00,00 %)	0/6 (00,00 %)	0/6 (00,00 %)	0/6 (00,00 %)	5/6 (83,33 %)	1/6 (16,67 %)
III.	0/9 (00,00 %)	0/9 (00,00 %)	0/9 (00,00 %)	0/9 (00,00 %)	6/9 (66,67 %)	3/9 (33,33 %)
IV.						
ZBROJ	0/21 (00,00 %)	0/21 (00,00 %)	0/21 (00,00 %)	0/21 (00,00 %)	15/21 (71,43 %)	6/21 (28,57 %)
UKUPAN ZBROJ						
	1/68 (1,47 %)	5/68 (7,35 %)	2/68 (2,94 %)	0/68 (00,00 %)	26/68 (38,24 %)	34/68 (50,00 %)

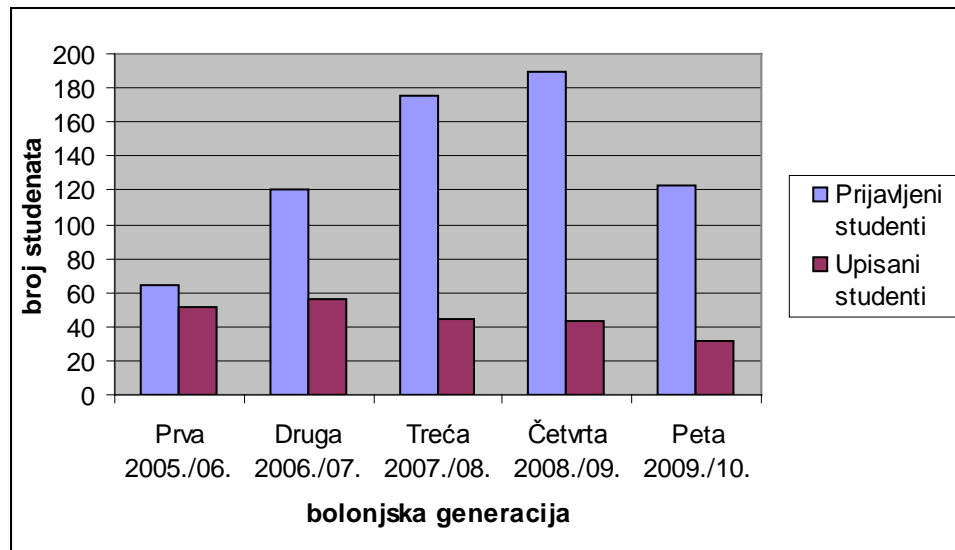
6. Izvedba studijskog programa

6a. studenti

Na Odsjeku za informacijske znanosti upisuje se godišnje od 30 do 60 studenata s tendencijom smanjivanja broja upisanih studenata. Istovremeno je broj prijavljenih studenata u porastu kako je navedeno u **tablici 3**. Prosječni porast broja prijavljenih studenata na jedno upisno mjesto iznosi 0,65 studenta godišnje, odnosno broj prijavljenih studenata raste po prosječnoj stopi od 32,43% godišnje. Broj prijavljenih i upisanih studenata prema bolonjskim generacijama prikazan je i grafički na **slici 1**.

Tablica 3 - Broj prijavljenih i upisanih studenata preddiplomskog studija.

Bolonjska generacija/ god. upisa	Prijavljeni studenti	Upisani studenti	Broj prijavljenih studenata na jedno upisno mjesto	Verižni indeksi prijavljenih studenata na jedno upisno mjesto
Prva gen. 2005./06.	64	51	1,25	-
Druga gen. 2006./07.	120	56	2,14	171,2
Treća gen. 2007./08.	176	45	3,91	182,71
Četvrta gen. 2008./09.	190	43	4,42	113,04
Peta gen. 2009./10.	123	32	3,84	86,88

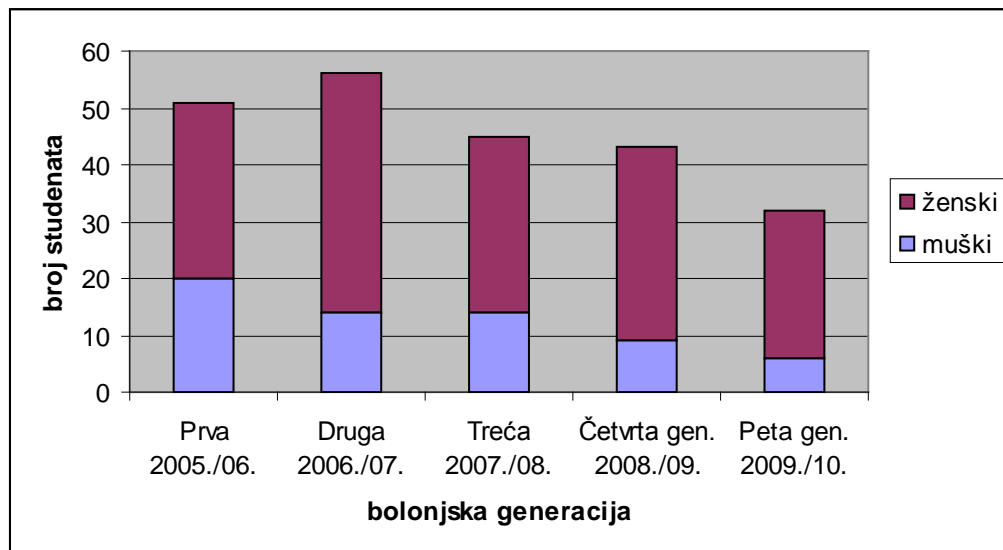

Slika 1 - Grafički prikaz broja prijavljenih i upisanih studenata za pet bolonjskih generacija preddiplomskog studija.

Od ukupnog broja upisanih studenata na preddiplomski studij po bolonjskim generacijama većina ih je ženskog spola, kako je prikazano u **tablici 4** te grafički na **slici 2**.

Tablica 4 - Upisani studenti preddiplomskog studija prema spolu.

Bolonska generacija/ god. upisa	Upisani studenti				
	Muški	(%)	Ženski	(%)	Ukupno
Prva gen. 2005./06.	20	(39,22)	31	(60,78)	51
Druga gen. 2006./07.	14	(25)	42	(75)	56
Treća gen. 2007./08.	14	(31,11)	31	(68,89)	45
Četvrta gen. 2008./09.	9	(20,93)	34	(79,07)	43
Peta gen. 2009./10.	6	(18,75)	26	(81,25)	32

Slika 2 - Upisani studenti preddiplomskog studija prema spolu.

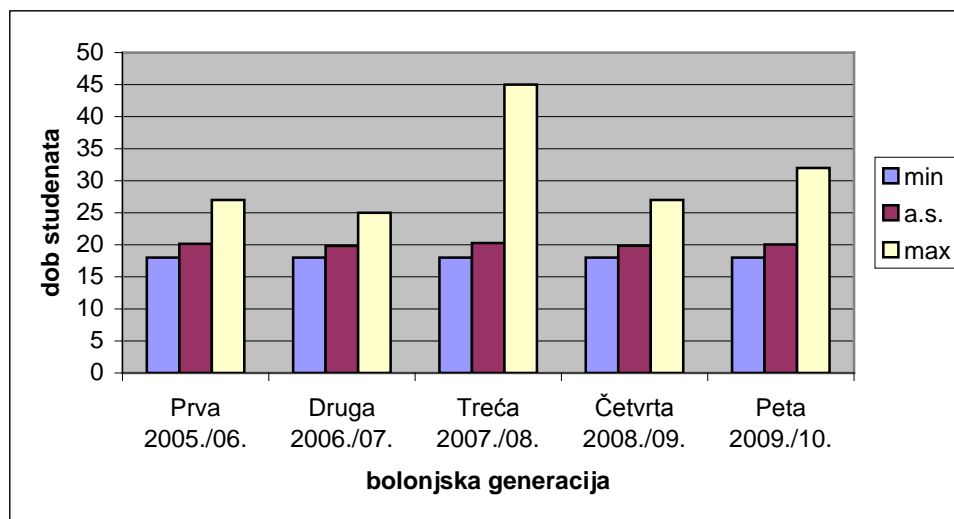
U svim bolonjskim generacijama upisani su domaći studenti.

Na Odsjek za informacijske znanosti uglavnom se upisuju osobe neposredno nakon završetka srednje škole. To je razlog relativno mlade populacije studenata. Prosječna starost je 20,04 godina. Najmlađi student imao je 18 godina pri upisu, a najstariji 45 godina. Studenti su prilikom upisa na preddiplomski studij najčešće imali 19 godina. U

tablici 5 navedeni su podaci o prosječnoj starosti te najmlađem i najstarijem upisanom studentu po bolonjskim generacijama, odnosno godinama upisa.

Tablica 5 - Upisani studenti preddiplomskog studija prema starosti.

Bolonjska generacija/ god. upisa	Upisani studenti prema starosti			
	Aritmetička sredina	Min	Max	Mod
Prva gen. 2005./06.	20,16	18	27	19
Druga gen. 2006./07.	19,84	18	25	19
Treća gen. 2007./08.	20,29	18	45	19
Četvrta gen. 2008./09.	19,86	18	27	19
Peta gen. 2009./10.	20,06	18	32	19

Slika 3 - Upisani studenti preddiplomskog studija prema starosti.

Upisani redovni studenti većinom su završili gimnaziju s prosječnom ocjenom za sve generacije 4,36, dok je manji broj završio srednju strukovnu školu s prosječnom ocjenom za sve generacije 4,33. Ovakve prosjeke trebamo uzeti s rezervom, budući da su oni rezultat individualnih načina ocjenjivanja nastavnika u srednjim školama. Uvođenjem državne mature razlike u ocjenjivanju trebale bi se izgubiti, odnosno prosječni uspjeh

različitih srednjih škola trebao bi biti usporediv. Distribucija pojedinačnih prosječnih ocjena studenata koji su završili gimnaziju i strukovnu školu navedena je u **tablici 6**.

Tablica 6 - Kvaliteta upisanih redovitih studenata prema bolonjskoj generaciji odnosno godini upisa.

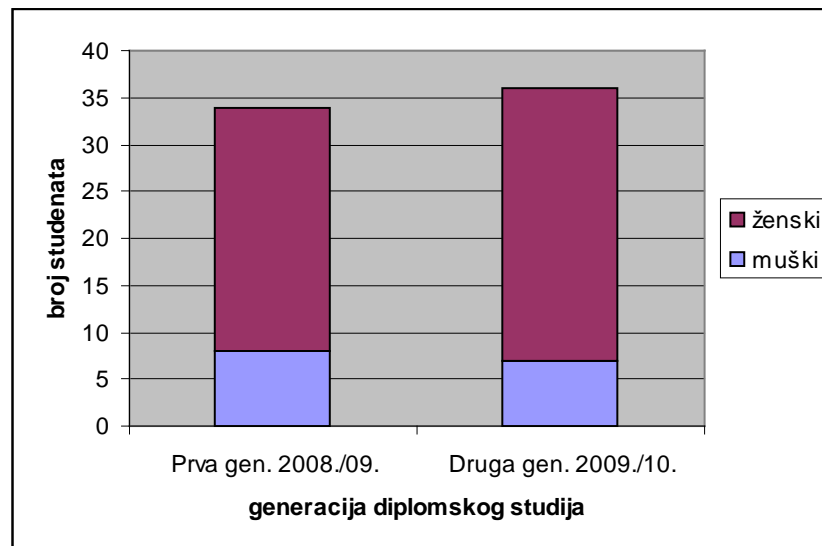
Bolonjska generacija/ upisa	god.	Završena srednja škola			
		Gimnazija		Strukovna škola	
		Broj	Prosječna ocjena	Broj	Prosječna ocjena
Prva gen. 2005./06.		30	4.37	21	4.33
Druga gen. 2006./07.		28	4.39	28	4.25
Treća gen. 2007./08.		25	4.48	20	4.40
Četvrta gen. 2008./09.		33	4.21	10	4.30
Peta gen. 2009./10.		19	4.42	13	4.39

Visoke prosječne ocjene koje su studenti ostvarili u srednjim školama utječu i na kvalitetu studiranja. Studenti zadržavaju relativno visok prosjek na svim godinama studiranja (od 3,77 do 4,04) i u svim generacijama kako je prikazano u **tablici 9**.

Struktura studenata upisanih na diplomski studij prema spolu prikazana je u **tablici 7** i grafički na **slici 4**. Na diplomskom je studiju također većina studenata ženskog spola.

Tablica 7 - Upisani studenti diplomskog studija prema spolu.

Bolonjska generacija/ god. upisa	Upisani studenti				
	Muški (%)		Ženski (%)		Ukupno
Prva gen. 2008./09.	8	(23,53)	26	(76,47)	34
Druga gen. 2009./10.	7	(19,44)	29	(80,56)	36

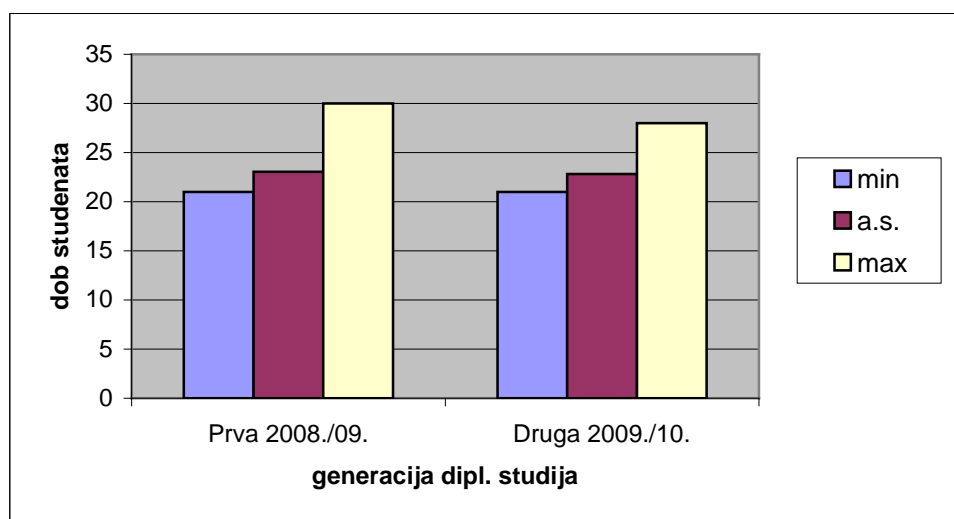

Slika 4: Upisani studenti diplomskog studija prema spolu.

Analiza starosti studenata koji se upisuju na diplomski studij na Odsjeku za informacijske znanosti prikazana je u **tablici 8** i grafički na **slici 5**.

Tablica 8 - Upisani studenti na diplomski studij prema starosti.

Bolonjska generacija/ god. upisa	Upisani studenti prema starosti			
	Aritmetička sredina	Min	Max	Mod
Prva gen. 2008./09.	23,04	21	30	22
Druga gen. 2009./10.	22,81	21	28	22

Slika 5 - Upisani studenti preddiplomskog studija prema starosti.

Upis studenata s visokim prosjekom iz srednje škole i kvalitetna izvedba studijskog programa rezultirala je visokom prolaznošću studenata kroz akademske godine, kao i visokom prosječnom ocjenom koju su studenti ostvarili. Svi navedeni podaci nalaze se u **tablici 9.**

Tablica 9 - Prolaznost studenata upisanih redovitih studenata prema bolonjskog generaciji odnosno godini upisa.

Bolonjska generacija/ god. upisa	Broj upisanih studenata			Broj studenata koji su ostvarili do 1/3, 1/3 - 2/3, više od 2/3 mogućih ECTS bodova			Prosječna ocjena na studiju		
	I.	II.	III.	I.	II.	III.	I.	II.	III.
Prva gen. 2005./06.	51	45	41	5, 1, 45	4, 0, 41	0, 5, 36	4.04	4.02	3.79
Druga gen. 2006./07.	56	48	44	8, 0, 48	4, 0, 44	0, 5, 39	3.82	3.77	3.84
Treća gen. 2007./08.	45	42	39	1, 2, 42	1, 2, 39		3.85	3.81	
Četvrta gen. 2008./09.	43	41*		0, 3, 40			3.89		
Peta gen. 2009./10.	32								

*mirovanje studenta (+1)

Prolaznost iskazana u postotcima ostvarivanja više od 2/3 ECTS bodova po godinama studiranja navedena je u **tablici 10**. Podaci govore da je takvih studenata više od 85% na svim godinama.

Tablica 10 - Postotak studenata po godinama preddiplomskog studija koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS bodova prema bolonjskim generacijama.

Bolonjska generacija/ god. upisa	Postotak studenata koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS bodova		
	I.	II.	III.
Prva gen. 2005./06.	88,24	91,11	87,80
Druga gen. 2006./07.	85,71	91,67	88,64
Treća gen. 2007./08.	93,33	92,86	
Četvrta gen. 2008./09.	93,02		
Peta gen. 2009./10.			

Prolaznost studenata diplomskog studija nalazi se u **tablici 11**. Iako je diplomski studij počeo tek prošle akademske godine (2009./2009.), za sada je zadržana visoka prolaznost studenata s prve na drugu godinu (94,12%), dok je prosječna ocjena koju su ostvarili studenti prve godine nešto niža nego na preddiplomskom studiju i iznosi 3,659.

Tablica 11 - Prolaznost studenata upisanih redovitih studenata prema bolonjskog generaciji odnosno godini upisa na diplomski studij.

Bolonjska generacija/ god. upisa na diplomski studij	Broj upisanih studenata		Broj studenata koji su ostvarili do 1/3, 1/3 - 2/3, više od 2/3 mogućih ECTS bodova		Prosječna ocjena na studiju	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Prva gen. 2008./09.	34	32	1/1/32		3,659	
Druga gen. 2009./10.	36					

U cilju analize razloga predugog ili neuspješnog studiranja i odljeva studenata anketirani su studenti koji su ponavljali neku od studijskih godina tijekom svog studiranja i/ili nisu završili studij u predviđenom roku. Na poziv se odazvalo 11 studenata sa svih godina preddiplomskog i diplomskog studija (**tablica 12**).

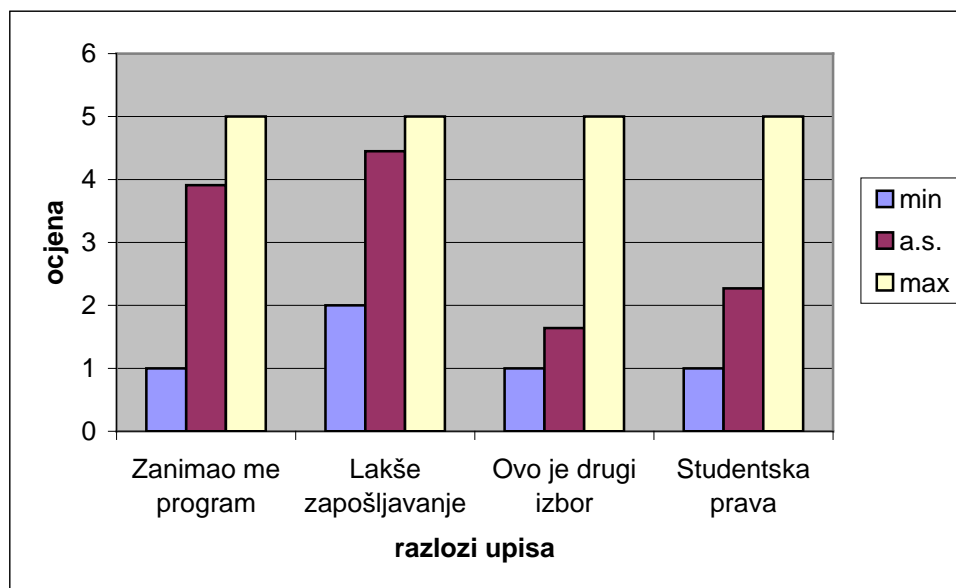
Tablica 12 - Distribucija studenata koji su ponavljali neku od studijskih godina i/ili nisu završili studij u predviđenom roku.

Godina studija	Broj studenata
1. preddiplomskog	2
2. preddiplomskog	3
3. preddiplomskog	2
1. diplomskog	2
2. diplomskog	2
Ukupno	11

Različiti su razlozi upisivanja studija Informatologije studenata ponavljača. U sljedećoj su tablici osnovni pokazatelji deskriptivne statistike za 4 varijable koje predstavljaju razloge upisivanja ovog studija, a na slici minimalna, prosječna i maksimalna vrijednost za svaki od četiri ponuđena razloga upisivanja studija Informatologije. Jedino pitanje oko kojeg su se složili gotovo svi ispitani studenti ponavljači je konstatacija da se lakše može zaposliti sa završenim fakultetom te da je to jedan od važnijih razloga upisa na fakultet.

Tablica 13 - Osnovni pokazatelji deskriptivne statistike odgovora studenata ponavljača o razlozima upisivanja studija Informatologije.

	Aritmetička sredina	Medijan	Mod	Min	Max	Standardna devijacija
Zanimao me program	3,91	4,00	Multi	1,00	5,00	1,22
Lakše se zaposliti s fakultetom	4,45	5,00	5,00	2,00	5,00	0,93
Ovo mi je drugi izbor	1,64	1,00	1,00	1,00	5,00	1,29
Ostvarenje studentskih prava	2,27	2,50	1,00	1,00	5,00	1,42

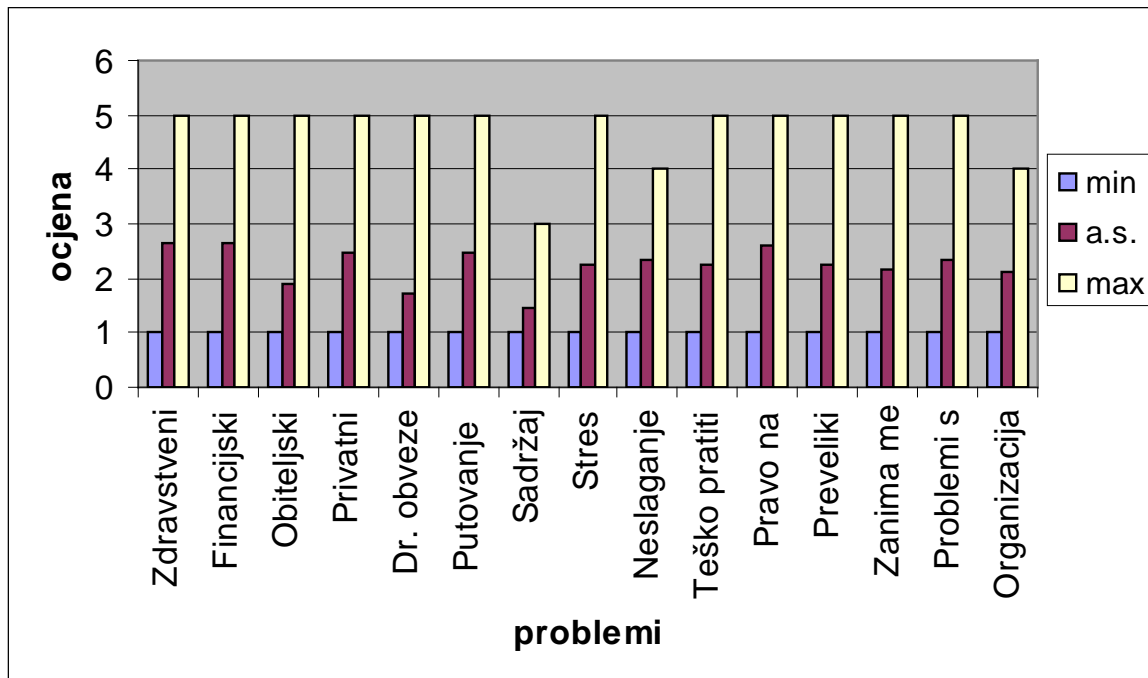
Slika 6 - Grafički prikaz minimalne, prosječne i maksimalne ocjene kojima su studenti ponavljači vrednovali razloge upisa na studij Informatologije.

Anketirani studenti ponavljači također imaju i različite razloge koji su uvjetovali ponavljanje godine i/ili produženje studiranja na završnoj godini preddiplomskog studija. Studenti su vrednovali svaki problem ocjenama od 1 (najmanji stupanj slaganja) do 5 (najveći stupanj slaganja). Budući da nije uočena pravilnost u vrednovanju razloga, te da je disperzija rezultata velika, dobiveni odgovori sugeriraju da je svakom studentu koji kasni u izvršavanju svojih studentskih obaveza potrebno pristupiti individualno. Takav princip usmjeravanja studenata, s ciljem pronalaženja načina na koji bi se student ponovo

uspješno aktivirao u procesu studiranja, prisutan je u okviru mentorskog rada.. U sljedećoj tablici prikazani su odgovori na pitanja o razlozima neuspješnog studiranja.

Tablica 14 - Osnovni pokazatelji deskriptivne statistike odgovora studenata ponavljača o razlozima vlastitog neuspješnog studiranja.

Razlozi vlastitog neuspješnog studiranja	Aritmetička sredina	Medijan	Mod	Min	Max	Standardna devijacija
Zdravstveni problemi	2,64	2,00	1,00	1,00	5,00	1,74
Financijski problemi	2,64	3,00	1,00	1,00	5,00	1,50
Obiteljski problemi	1,90	1,00	1,00	1,00	5,00	1,38
Privatni problemi	2,45	2,00	2,00	1,00	5,00	1,37
Druge obveze	1,72	1,00	1,00	1,00	5,00	1,27
Putovanje do mjesta studiranja	2,45	1,00	1,00	1,00	5,00	1,81
Sadržaj studija mi se nije svidio	1,45	1,00	1,00	1,00	3,00	0,82
Studiranje je za mene bilo stresno	2,27	1,00	1,00	1,00	5,00	1,68
Neslaganje s jednim ili više profesora	2,36	2,00	Multi	1,00	4,00	1,12
Bilo mi je teško pratiti gradivo	2,27	1,00	1,00	1,00	5,00	1,56
Nisam ostvario/la pravo na sve potpise	2,60	1,00	1,00	1,00	5,00	2,07
Zahtjevi studija su za mene bili preveliki	2,27	2,00	1,00	1,00	5,00	1,56
Neki drugi studij me više zanima	2,18	1,00	1,00	1,00	5,00	1,60
Problemi s učenjem	2,33	1,00	1,00	1,00	5,00	1,66
Ne odgovara mi način organizacije studija	2,11	2,00	1,00	1,00	4,00	1,17

Slika 7 - Grafički prikaz minimalne, prosječne i maksimalne ocjene kojima su studenti ponavljači ocijenili razloge vlastitog neuspješnog studiranja.

Od problema s učenjem anketirani su studenti navodili sljedeće: vlastita neorganiziranost, niska razina znanja stranog jezika, nedostatak koncentracije, otežano pamćenje i hvatanje bilješki, lijenost. Kao zamjerke organizaciji studiranja koje mogu biti razlog ponavljanja godine, ovi studenti su naveli pojavljivanje kolegija Engleski jezik koji je samo na prvoj godini studiranja, nedovoljno pomaganje studentima koji manje znaju da nauče svladati gradivo, nemogućnost ponavljanja kolokvija, preopterećeni predavači, održavanje svih kolokvija u isto vrijeme (isti tjedan).

Uspješnost završavanja studija pokazana je po godinama studija prve i druge bolonjske generacije. Studenti iz tih generacija mogli su završiti preddiplomski studij dok studij ostalih bolonjskih generacija još uvijek traje te zbog toga nisu uključeni u **tablicu 15**.

Tablica 15 - Odnos broja upisanih studenata i broja studenata koji su završili preddiplomski studij za prvu i drugu bolonjsku generaciju.

Bolonjska generacija/ god. upisa	I. godina		II. godina		III. godina	
	Upisali	Dovršili	Upisali	Dovršili	Upisali	Dovršili
Prva gen. 2005./06.	51	45	45	41	41	37
Druga gen. 2006./07.	56	48	48	44	44	39

Od 51 studenta prve bolonjske generacije zvanje prvostupnika ostvarilo je 37 studenata što predstavlja 72,55%. Uspješnost završetka studija druge bolonjske generacije nešto je manja i iznosi 69,64%.

S ciljem prikupljanja podataka o angažiranosti studenata u izvannastavnim aktivnostima formiran je upitnik, poslan svim studentima e-mailom te je dobiveno 136 odgovora što predstavlja 70% svih studenata sa Odsjeka za informacijske znanosti. Razdioba anketiranih studenata prema godini na preddiplomskom i diplomskom studiju dana je u sljedećoj tablici.

Tablica 16 - Raspodjela anketiranih studenata prema godinama na preddiplomskom i diplomskom studiju.

	Prva godina	Druga godina	Treća godina	Ukupno
Preddiplomski studij	33	36	23	92
Diplomski studij	29	15		44
Ukupno	61	51	23	136

Od ukupnog broja anketiranih studenata bilo je 29 muških i 107 ženskih studenata. Prosječna starost svih anketiranih studenata je 21,80 godina (najmlađi student imao je 18 godina, a najstariji 30 godina). Sa 95% pouzdanosti možemo tvrditi da je prosječna starost svih studenata na Odsjeku između 21,44 i 22,17 godina.

Od 136 anketirana studenta 4 ih je izjavilo da su strani državljani. Budući da se na studij nisu upisivali strani državljani, za pretpostaviti je da su to studenti s dvojnim državljanstvom.

Od 136 anketirana 4 je studenta (2 studenta i 2 studentice) izjavilo da su u protekle 3 godine išli na usavršavanje u inozemstvo. Na skupovima i konferencijama sudjelovalo je 32 anketirana studenta, odnosno 23,53%. U **tablici 17** prikazana je distribucija anketiranih studenata prema broju skupova i konferencija na kojima su sudjelovali.

Tablica 17 - Distribucija studenata prema broju skupova i konferencija na kojima su sudjelovali.

Broj konferencija	Broj studenata
1	13
2	12
3	3
4	2
5	1
7	1
Ukupno	32

Na 4 i više skupova i konferencija sudjelovali su studenti diplomskog studija, dok su studenti preddiplomskog studija sudjelovali na manje od 4 skupa i konferencije. Raspodjela anketiranih studenata prema broju skupova i/ili konferencija i godini studija nalazi se u sljedećoj tablici.

Tablica 18 - Raspodjela anketiranih studenata prema broju skupova i/ili konferencija na kojima su sudjelovali i prema godini studija.

godina studija	Broj konferencija						Ukupno
	1	2	3	4	5	7	
1. predipl.	0	1	1	0	0	0	2

2. preddip.	1	0	0	0	0	0	1
3. predipl.	7	2	1	0	0	0	10
1. dipl.	5	4	0	0	1	0	10
2. dipl.	0	5	1	2	0	1	9
Ukupno	13	12	3	2	1	1	32

Od ukupnog broja anketiranih studenata 27 ih izjavilo da se bave jednom ili više izvannastavnih aktivnosti što iznosi 19,85%.

Studenti se najčešće bave uređivanjem časopisa (11 odgovora) i volontiranjem u knjižnici (11 odgovora). Osim takvih aktivnosti, usko vezanih uz njihovo osnovno zanimanje za koje se obrazuju, studenti su naveli humanitarni rad u obliku volontiranja u Udruzi za rad s djecom s posebnim potrebama, u Udruzi invalida, u Domu za djecu i mladež Klasje, Osijek. Studenti također rade u Klubu studenata informacijskih znanosti „Libros“, bave se plesom, pjevanjem, glazbom (voditelj zbora) te astronomijom i radioamaterizmom.

Istraživanje o načinu financiranja studija pokazalo je da od 136 anketiranih studenata 11 studenata i 38 studentica, odnosno njih 49 (36,03%) prima stipendiju, a 87 (63,98%) studenata ne prima. Razdioba anketiranih studenata prema godini studija i primanju stipendije prikazana je u **tablici 19**.

Tablica 19 - Distribucija anketiranih studenata prema godini studija i prema tome primaju li stipendiju.

Godina studija	Stipendija		Ukupno
	DA	NE	
1. preddipl.	9	24	33
2. preddipl.	12	24	36
3. preddipl.	9	14	23
1. dipl.	9	20	29
2. dipl.	10	5	15
Ukupno	49	87	136

Osim stipendiranja kao načinom financiranja, 45 (33,09%) anketiranih studenata (12 studenata i 33 studentice) radi i honorarno. Razdioba anketiranih studenata prema godini studija i honorarnom radu nalazi se u **tablici 20**.

Tablica 20 - Distribucija anketiranih studenata prema godini studija i prema honorarnom radu.

Godina studija	Honorarni rad		Ukupno
	DA	NE	
1. preddipl.	6	27	33
2. preddipl.	7	29	36
3. preddipl.	7	16	23
1. dipl.	16	13	29
2. dipl.	9	6	15
Ukupno	45	91	136

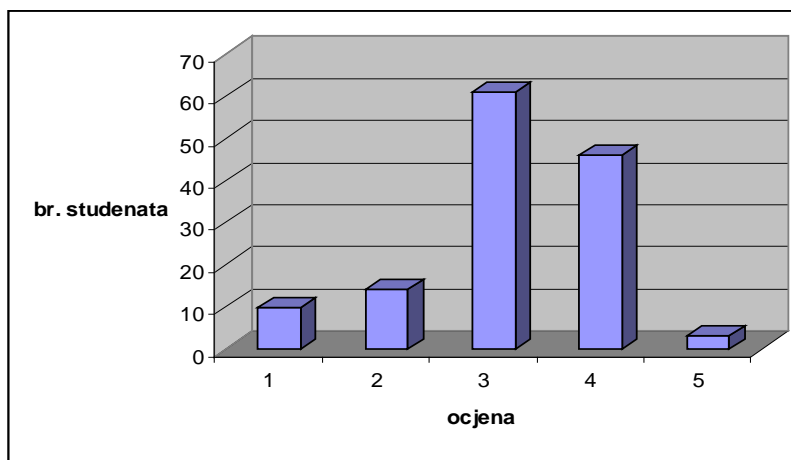
Od 136 anketiranih studenata samo ih je dvoje izjavilo da je primilo nagradu tijekom studiranja.

Rad na projektu prijavilo je 18 (13,24%) od 136 anketiranih studenata. Niti jedan student nije naveo da sudjeluje u znanstvenom projektu, već je to rad na projektima u vezi uređenja knjižnica, digitalnih repozitorija, digitalnih novina i sl.

Anketirani studenti smatraju da im studijski program donekle omogućava usavršavanje u inozemstvu, sudjelovanje na skupovima i konferencijama, izvannastavne aktivnosti (časopisi i sl.) i rad na projektima, što su potvrdili i prosječnom ocjenom koja iznosi 3,14. Polovina studenata dala je ocjenu 3 i manje, a polovina 3 i više. Najčešća ocjena koju su studenti dali također je 3. Distribucija studenata prema ocjenama kojima su ocijenili navedeno nalazi se u sljedećoj tablici te na **slici 8** (na pitanje je odgovorilo 134 studenta).

Tablica 21 - Distribucija studenata prema ocjenama kojima su ocijenili koliko im studijski program omogućava usavršavanje i različite druge aktivnosti.

Ocjena	Broj studenata
1	10
2	14
3	61
4	46
5	3

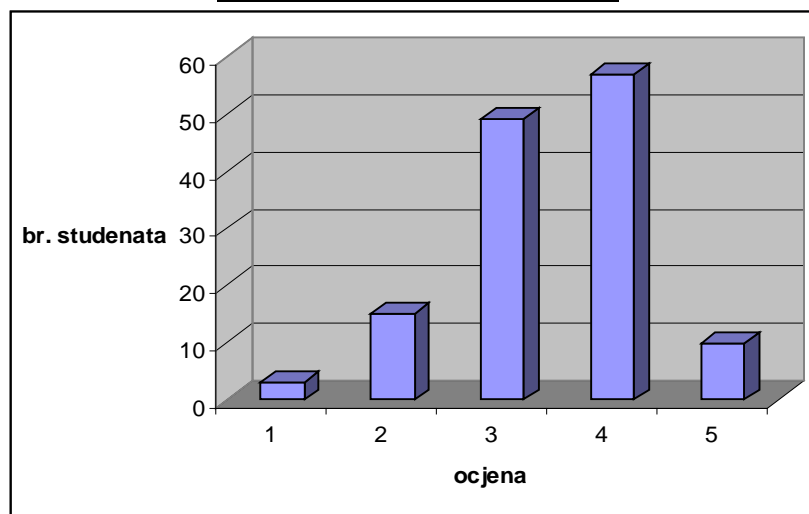
Slika 8 - Grafički prikaz ocjena kojom su studenti ocijenili koliko im studijski program omogućava usavršavanje i različite druge aktivnosti.

U istoj su anketi studenti pitani da ocjene zadovoljstvo sadržajem i izvedbom studijskog programa ocjenama od 1 (najniža) do 5 (najviša).

Zadovoljstvo sadržajem ocijenilo je 134 studenta prosječnom ocjenom 3,42. Polovina studenata dala je ocjenu 3,5 i manje, a polovina 3,5 i više. Najčešća ocjena kojom su studenti ocijenili sadržaj studijskog programa je 4. U sljedećoj je tablici distribucija studenata prema ocjenama koje su dali za sadržaj studijskog programa. Isti su podaci prikazani i grafički.

Tablica 22 - Distribucija studenata prema ocjenama koje su dali za sadržaj studijskog programa.

Ocjena	Broj studenata
1	3
2	15
3	49
4	57
5	10

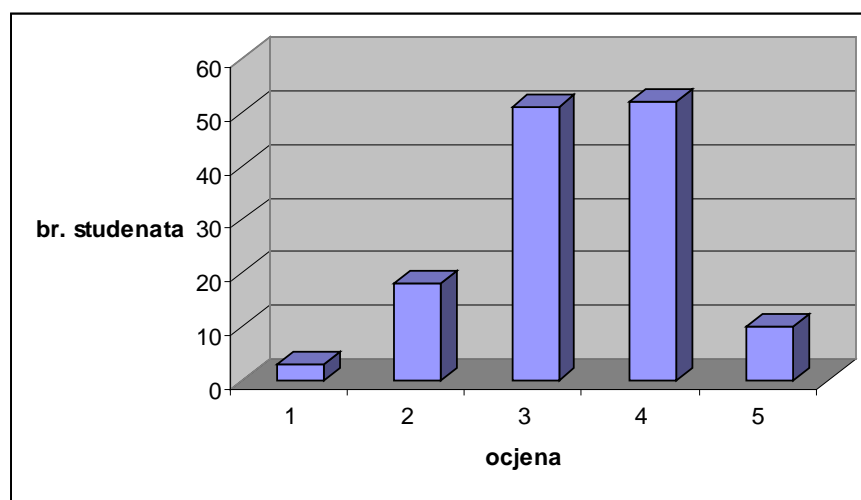

Slika 9 - Grafički prikaz ocjena kojom su studenti ocijenili sadržaj studijskog programa

Zadovoljstvo izvedbom studijskog programa također je ocijenilo 134 studenta, vrlo sličnim ocjenama. Prosječna ocjena je 3,56, najčešća ocjena je 4. Polovina studenata ocijenila je izvedbu studijskog programa ocjenom 3 i manje, a polovina ocjenom 3 i više. Prikaz svih ocjena koje su anketirani studenti dali za izvedbu studijskog programa nalazi se u **tablici 23** i na **slici 10**.

Tablica 23 - Distribucija studenata prema ocjenama za izvedbu studijskog programa.

Ocjena	Broj studenata
1	3
2	18
3	51
4	52
5	10

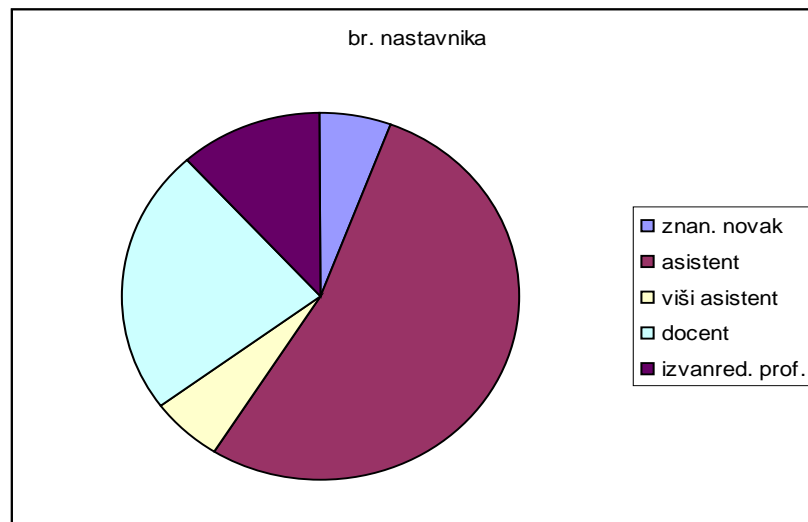
Slika 10 - Grafički prikaz ocjena kojom su studenti ocijenili izvedbu studijskog programa.

6b. Nastavnici

U akademskoj 2009./2010. godini zaposleno je ukupno 17 nastavnika od čega je 11 ženskog, a 6 muškog spola. Od toga je na dan 01.05.2010. bilo 11 nastavnika bez znanstveno-nastavnog zvanja, a 6 u znanstveno nastavnom zvanju. Distribucija nastavnika prema zvanju nalazi se u **tablici 22** i prikazana je grafički.

Tablica 24 - Distribucija nastavnika prema zvanju.

Zvanje	Broj nastavnika
znanstveni novak	1
asistent	9
viši asistent	1
docent	4
izvanredni profesor	2
Ukupno	17

Slika 11 - Grafički prikaz nastavnika prema zvanju.

Navedeni broj nastavnika nedovoljan je za kvalitetno izvođenje studijskog programa. Najveći nedostatak nalazi se u nedovoljnom broju nastavnika u znanstveno-nastavnim

zvanjima što je uzrokovano odljevom takvih nastavnika prijašnjih godina. Međutim, asistenti zapošljavani proteklih godina ulažu sve napore kako bi u što kraćem vremenu ostvarili uvjete za napredovanje. U prilog tome ide činjenica da je u proteklih godinu dana 2 viša asistenta promovirano u docente, za jednog je raspisan natječaj budući da ima sve potrebne uvjete, dok je jedna asistentica pred obranom doktorskog rada.

Nastavnici koji su već u znanstveno-nastavnom zvanju docenta i izvanrednog profesora također rade na stvaranju uvjeta za napredovanjem. Razlog zbog kojeg još uvijek nema niti jednog redovnog profesora nalazi se u činjenici što su nastavnici relativno mladi, odnosno dob najstarijeg nastavnika iznosi 43 godine.

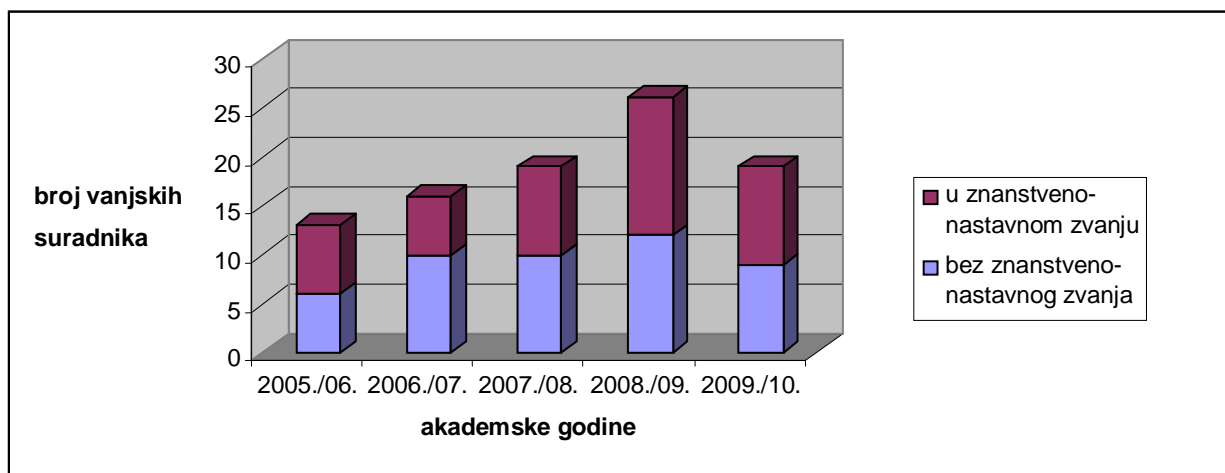
Zbog nedostatka vlastitih zaposlenika, kao i potrebe da određene kolegije vode priznati domaći i strani stručnjaci, nužno je bilo angažiranje vanjskih suradnika. Podaci o planiranom angažiranju vanjskih suradnika za akademske godine od 2005./2006 do 2010./2011. prikazani su u **tablici 25**.

Tablica 25 - Planirani broj vanjskih suradnika prema akademskim godinama.

Akademska godina	Broj vanjskih suradnika		Ukupno
	bez znanstveno-nastavnog zvanja	u znanstveno-nastavnom zvanju	
2005./2006.	6	7	13*
2006./2007.	10	6	16**
2007./2008.	10	9	19
2008./2009.	12	14	26
2009./2010.	9	10	19

* +1 VS na dislociranom studiju Informacijskih znanosti u Vinkovcima

** +2 VS na dislociranom studiju Informacijskih znanosti u Vinkovcima

Slika 12 - Grafički prikaz broja vanjskih suradnika u znanstveno-nastavnom zvanju i bez znanstveno-nastavnog zvanja prema akademskim godinama.

U **tablici 25** vidljiva je oscilacija broja vanjskih suradnika po akademskim godinama. Razlog je tome što se mijenjao broj stalno zaposlenog nastavnog osoblja (nastavnici u znanstveno-nastavnom zvanju prelazili su na druga sveučilišta, a zapošljavali su se mahom asistenti koji su tek nedavno stekli uvjete za napredovanje u znanstveno-nastavno zvanje docenta). U tom je smislu i planiran manji broj vanjskih suradnika za sljedeću akademsku godinu.

Ukupni broj studenata na 3 godine preddiplomskog (uključujući i apsolvante) i 2 godine diplomskog studija iznosi 194. Distribucija studenata prema godinama studija nalazi se u **tablici 26**.

Tablica 26 - Distribucija studenata prema godinama studija.

Godina studija		Broj studenata
Preddiplomski:	1. godina	35
	2. godina	45
	3. godina	39
	apsolvanti	5
Diplomski:	1. godina	38

	2. godina	32
Ukupno:		194

Na Odsjeku za informacijske znanosti trenutno je zaposleno 17 nastavnika. U prosjeku na jednog nastavnika dolazi 11,41 student.

Online studentska anketa provodila se tijekom tri akademske godine. Prve godine studenti su odgovarali na pitanja jednaka za sve Odsjeke na Filozofskom fakultetu, dok je broj pitanja u sljedećim dvjema godinama proširen i prilagođen potrebama Odsjeka za informacijske znanosti, zbog čega ove ankete nisu direktno usporedive. U sljedećoj je tablici naveden broj ispunjenih anketa u sve tri ankete, te posjećenost nastave od strane studenata. Visoka posjećenost nastave preduvjet je realnom ocjenjivanju nastavnika.

Tablica 27: Distribucija anketa i posjećenosti nastave prema akademskim godinama.

Akademska godina	Broj anketa	Posjećenost nastave (%)
2007./2008.	1445	85,1*
2008./2009.	1051	92
2009./2010. (zimski semestar)	635	90

*postotak studenata koji su odgovorili da posjećuju preko 50% nastave

Prosječna kvaliteta rada nastavnika u akademskoj godini 2007./2008. iskazana je pomoću prosječnih postotaka koje su studenti dali nastavnicima. Budući da se ti rezultati ne mogu uspoređivati s rezultatima druge dvije akademske godine, dani su u posebnoj **tablici 28**.

Tablica 28 - Prosječne ocjene rada nastavnika za akademsku godinu 2007./2008.

Kategorije rada nastavnika	Prosječna ocjena
Nastavnik/asistent/suradnik pobuđuje interes za predmet.	4
Nastavnik/asistent/suradnik vodi računa o tome shvaćaju li studenti prezentirane sadržaje.	4,2

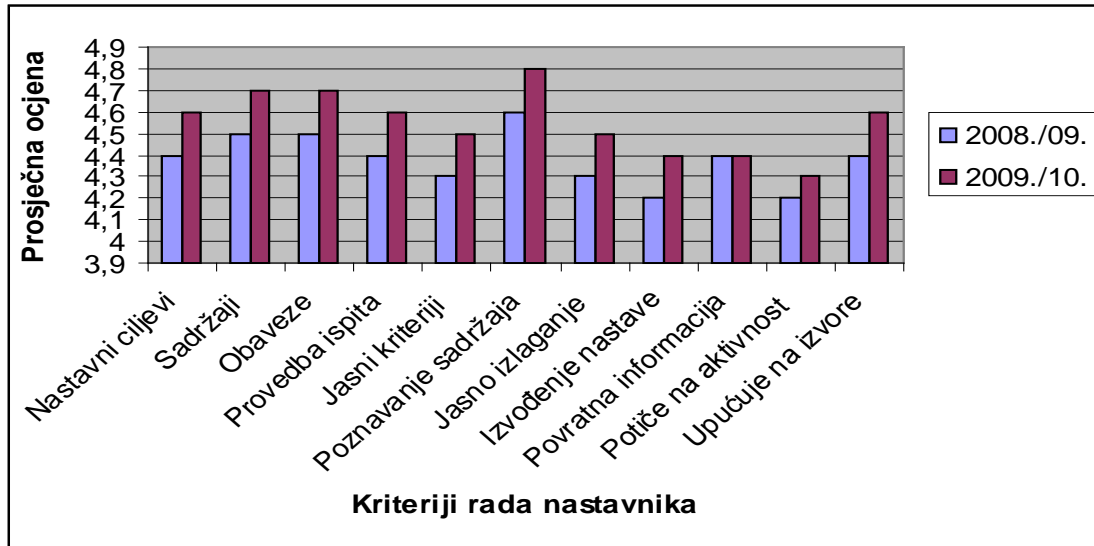

Način ocjenjivanja je jasan i objektivan.	4,2
Nastavnik/asistent/suradnik je otvoren i pristupačan.	4,3

U sljedećoj su tablici prosječne ocjene kojima su studenti ocijenili pojedine kategorije rada nastavnika svih kolegija za 2008./09. godinu i zimski semestar 2009./2010. godine. Isti podaci prikazani su i grafički.

Tablica 29 - Prosječne ocjene rada nastavnika za akademske godine 2008./2009. i 2009./2010.

Kategorije rada nastavnika	Prosječna ocjena	
	2008./09.	2009./10.
Obavještava studente o nastavnim ciljevima.	4,4	4,6
Obavještava studente o sadržajima koji će se predavati.	4,5	4,7
Upućuje studente u obveze koje trebaju ispuniti.	4,5	4,7
Obavještava studente o načinu provedbe ispita / kolokvija.	4,4	4,6
Navodi jasne kriterije procjene rada studenta.	4,3	4,5
Pokazuje dobro poznavanje sadržaja kolegija.	4,6	4,8
Izlaže na jasan i razumljiv način.	4,3	4,5
Način je izvođenja nastave odgovarajući.	4,2	4,4
Daje studentima povratnu informaciju o njihovom radu.	4,4	4,4
Potiče studente na aktivnost.	4,2	4,3
Upućuje na izvore informacija o gradivu.	4,4	4,6

Slika 13 - Grafički prikaz prosječnih ocjena kojima su studenti ocijenili rad nastavnika u akademskim godinama 2008./2009. i 2009./2010.

Niti jedna prosječna ocjena u sve tri akademske godine nije manja od 4,0 što govori o visokoj kvaliteti rada nastavnika.

Komentari studenata o radu nastavnika mogu se grupirati prema sadržaju u dvije skupine:

Pohvale nastavnicima

Najveći broj komentara odnosi se na pohvale i odobravanje rada nastavnika. Studenti posebno cijene stručnost i profesionalnost nastavnika, način predavanja, odnosno izvođenja vježbi i seminara te pristupačnost nastavnika u odnosu sa studentom.

Kritike nastavnika i nastavnog procesa

Pojedini komentari odnose se na visoko postavljene kriterije ocjenjivanja, nelinearnu raspodjelu bodova potrebnih za ocjenu prema zahtjevnosti i opterećenja pojedinih zadataka unutar kolegija (seminari, tekstovi za čitanje, prisustvovanje nastavi, zadaće, projekti,...). Studenti također nisu zadovoljni s odvijanjem nastave vanjskih suradnika koji, zbog nemogućnosti redovitih dolazaka iz udaljenih Sveučilišta, odnosno inozemstva, često nastavu izvode kumulativno po više sati dnevno. Studenti su uočili i problem

vlastite nediscipline, odnosno ometanje nastave pojedinih studenata te očekuju da nastavnici oštro i promptno kažnjavaju takve studente.

Trenutno je na Odsjeku za informacijske znanosti 17 zaposlenih nastavnika od čega je 11 nastavnika bez znanstveno-nastavnog zvanja, a 6 u znanstveno nastavnom zvanju. Samoprocjenom vlastitog opterećenja nastavnog i znanstvenog rada svih nastavnika uočeno je da u prosjeku nastavni rad uzima 73,24% vremena, dok na znanstveni rad potroše 26,76% vremena (približan odnos nastavnog i znanstvenog rada je 4:1). Sličan odnos primijećen je i analizom samoprocjene vlastitog opterećenja nastavnog i znanstvenog rada kod nastavnika bez znanstveno-nastavnog zvanja (73,18% i 26,82%) i kod nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju (73,33% i 26,67%).

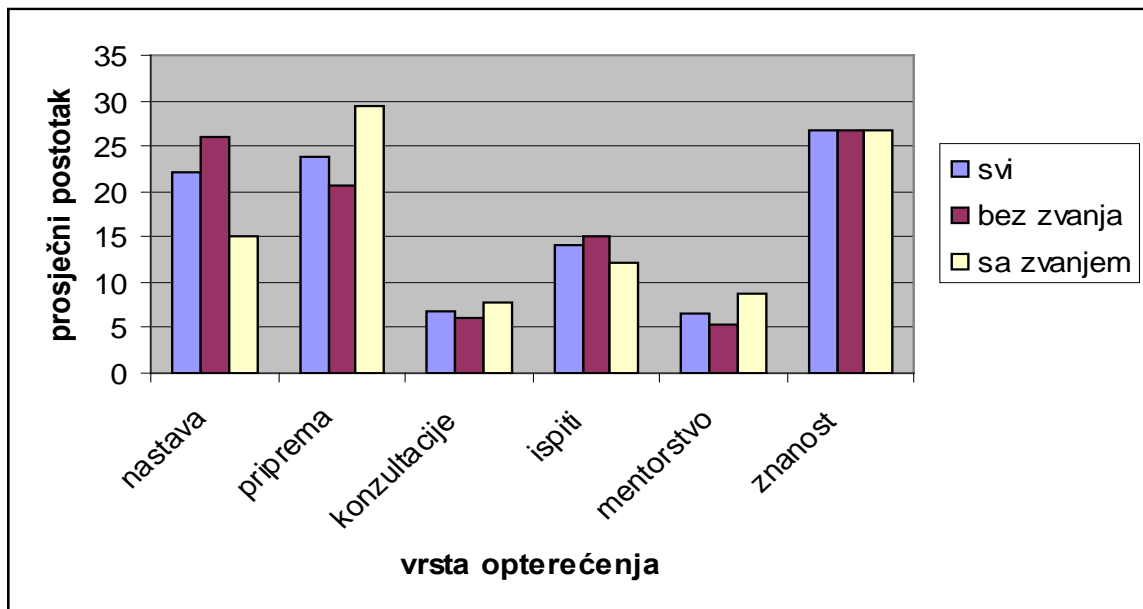
U pojedinačnim dijelovima nastavnog rada, s obzirom na postotke opterećenja, nastavnici bez znanstveno-nastavnog zvanja nešto su više opterećeni samom nastavom i poslovima vezanim za pripremu i održavanje kolokvija i ispita, dok su nastavnici u znanstveno-nastavnom zvanju više opterećeni pripremom za nastavu, konzultacijama i mentorstvom.

U **tablici 30** prikazana su opterećenja nastavnika (prema njihovoj samoprocjeni) kao prosječne vrijednosti, medijalne i modalne vrijednosti iskazane u postotcima.

Na **slici 14** grafički su prikazani prosječni postotci opterećenja nastavnika bez znanstveno-nastavnog zvanja i nastavnika u znanstveno-nastavnim zvanjima prema pojedinačnim opterećenjima te u ukupnom opterećenju.

Tablica 30 - Opterećenja nastavnika (u postotcima) prema nastavnom i znanstvenom radu (samoprocjena nastavnika).

	Svi nastavnici			Nastavnici bez znanstveno-nastavnog zvanja			Nastavnici u znanstveno-nastavnom zvanju		
	%	Medijan	Mod	%	Medijan	Mod	%	Medijan	Mod
Nastava	22,06	20	15	25,91	20	20	15,00	15,00	15,00
Priprema	23,82	20	20	20,73	20	20	29,50	30,00	30,00
Konzultacije	6,76	5	5	6,18	5	5	7,83	8,50	10,00
Ispiti	14,06	13	10	15,09	15	20	12,17	11,50	10,00
Mentorstvo	6,53	5	5	5,27	5	5	8,83	6,50	5,00
Znanost	26,76	25	Multi.	26,82	25	Multi.	26,67	27,50	Multi.

Slika 14 - Grafički prikaz nastavnih i znanstvenih opterećenja (u prosječnim postotcima) za sve nastavnike, nastavnike bez zvanja i nastavnike u zvanju

6c. Prostor, oprema i novčana sredstva koja su potrebna za izvođenje studijskog programa

Nastava se studija svih pet studijskih godina (3 godine preddiplomskog, i 2 godine diplomskog studija uključujući dva modula na 2. godini) na Odsjeku za informacijske znanosti organizira u dvije učionice (predavaonice): br.16 - računalna i br. 47. Osim u prijedpodnevnim i poslijepodnevnim satima, nastava se, zbog nedostatka prostora često održava i u večernjim satima te subotom. Iz istog razloga nastava nekih kolegija održava i u prostorijama ostalih Odsjeka i studija na Filozofskom fakultetu.

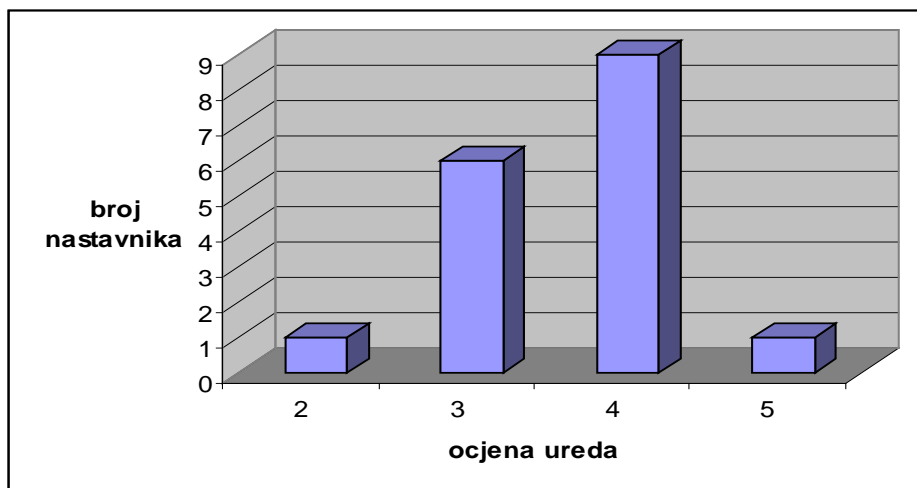
Karakteristike učionica predočene su u **tablici 31**.

Tablica 31 - Predavaonice u zgradi L. Jagera 9, u Osijeku.

	Redni broj ili oznaka predavaonice	
	16 (računalna)	47
Površina (u m ²)	68.64	67.08
Broj sjedećih mjesta za studente	21	56
Broj sati korištenja u tjednu	60	80
Ocjena opremljenosti (1 - 5)*	5	4
Klima uređaj	da	ne

* pod opremljenošću predavaonice podrazumijeva se kvaliteta namještaja, tehničke i druge opreme (Izvor: Samoanaliza FF)

Osim podataka dobivenih iz Samoanalize Filozofskog fakultet, u svibnju 2010. anketirani su nastavnici Odsjeka za informacijske znanosti o postojećoj opremi i prostoru raspoloživih predavaonica i ureda u kojima rade. Postojeći su prostor i opremu nastavnici ocijenili prosječnom ocjenom 3,59. Polovina nastavnika dala je ocjenu 4 i manje, a polovina 4 i više. Ocjena 4 je također najčešća ocjena koju su dali nastavnici. Najmanja ocjena za opremu i prostor je 2, a najveća 5. Distribucija nastavnika prema ocjenama za prostor i opremu prikazana je grafički na **slici 15**.

Slika 15 - Grafički prikaz distribucije nastavnika prema ocjenama za prostor i opremu

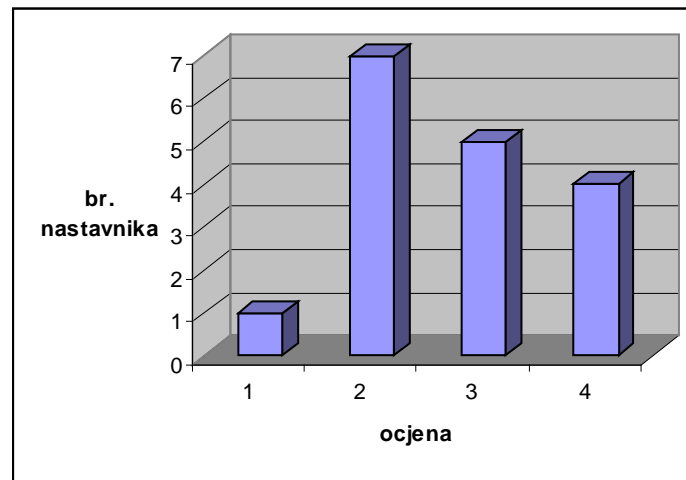
Na Odsjeku za informacijske znanosti 17 zaposlenih nastavnika smješteno je u 3 nastavnička kabineta (ureda) ukupne površine 55.05 m². U prosjeku se u jednom kabinetu nalazi 5.67 nastavnika, a prosječna površina kabineta koja pripada jednom nastavniku iznosi 3,24 m². Za usporedbu, na cijelom Filozofskom fakultetu u Osijeku taj je omjer povoljniji u korist Fakulteta (na dan 01.01.2009.) te iznosi u prosjeku 3.5 nastavnika po kabinetu, odnosno 4.29 m² prostora kabineta po nastavniku.

U **tablici 32** se nalaze karakteristike triju nastavničkih kabineta te prosječna ocjena kojom su nastavnici pojedinih kabineta ocijenili taj prostor.

Tablica 32 - Nastavnički kabineti.

	Redni broj ili oznaka nastavničkog kabineta		
	29	77 (potkrovlje)	81 (potkrovlje)
Površina (u m ²)	19.88	19.57	15.60
Broj nastavnika u kabinetu	7	5	5
Broj sjedećih mjesta i stolova	4	4	4
Broj kompjutora/printer/skenera	3/2/0	3/1/0	3/1/1
m ² po nastavniku	2.84	3.91	3.12
zadovoljstvo kabinetom	2.71	3.4	2.0
Klima uređaj	da	da	da

Prema grafičkom prikazu najviša je ocjena prostora nastavničkih kabineta 4, a najniža 1. Nastavnici su u ovom slučaju najčešće davali ocjenu 2, što govori o njihovom nezadovoljstvu prostorom u kojem obavljaju svoje izvannastavne aktivnosti.

Slika 16 - Grafički prikaz distribucije nastavnika prema ocjenama koje su dali za nastavnički kabinet (ured).

Prilikom ocjenjivanja prostora i opreme za izvođenje nastave, kao i nastavničkih kabineta, nastavnici su dali svoje prijedloge što bi se trebalo poboljšati kako bi njihov rad i izvedba

studijskog programa bila kvalitetnija. U **tablici 33** navedeni su njihovi komentari grupirani prema navedenim problematičnim stavkama:

Tablica 33 – Komentari nastavnika.

Nužna poboljšanja	Komentari nastavnika
1. Veličina prostora za izvođenje nastave	<ul style="list-style-type: none"> ▪ više predavaonica kako bi se fleksibilnije mogla organizirati nastava (neka predavanja počinju već u 7 ujutro!); ▪ nedostatak prostora - kolizije u rasporedu te prisilna otkazivanja nastave;
2. Kvaliteta prostora za izvođenje nastave	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kvalitetnija računalna oprema; ▪ predavaonice za rad u manjim skupinama s mogućnošću prilagodbe namještaja za rad u skupinama, a ne samo za frontalni oblik nastave; ▪ klimatizirati prostor, opremiti ga suvremenijom nastavnom opremom; osvježiti boju zidova; ▪ pouzdana veza na internet u učionicama; ▪ nedostaje softvera, pa smo prisiljeni koristiti ne tako dobre besplatne programe s interneta; ▪ multimedijalne učionice; ▪ opremanje još jedne učionice kao informatičke učionice s Mac računalima;
3. Veličina i broj nastavničkih kabineta	<ul style="list-style-type: none"> ▪ manje nastavnika u kabinetima (omogućiti svakom nastavniku vlastiti kabinet); ▪ potreban je veći broj kabineta (ureda)
4. Kvaliteta nastavničkih kabineta	<ul style="list-style-type: none"> ▪ radni stol i računalo za svakog nastavnika; brži printer (laserski); ▪ više policia za knjige i registratore u kabinetima; ▪ novi moderniji kabinet s više prostora; ▪ popravak prozora u uredu tako da ne prokišnjava po

	opremi moderniji i osvježeni kabineti; dotrajnost stolarije...
5. Oprema za nastavni i znanstveni rad izvan fakulteta	<ul style="list-style-type: none"> ▪ svakom djelatniku laptop ; ▪ novi laptop svake četiri godine za predavače;
6. Oprema, prostor i usluge knjižnice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poboljšati količinu građe dostupne u našoj knjižnici; ▪ poboljšati prostor i usluge knjižnice; ▪ kontinuirana dostupnost časopisima s cjelovitim tekstom preko Centra za baze podataka; ▪ Veća i bolje opremljena knjižnica;

Na Filozofskom fakultetu u Osijeku financijska sredstva ne vode se za svaki Odsjek, odnosno studij posebno tako da nismo u mogućnosti imati cjelovit pregled nad utrošenim financijskim sredstvima. Troškovi koji se redovito ponavljaju su isplata naknada za rad vanjskih suradnika, nabava i održavanje opreme u uredima i računalnoj učionici, povremena nabava prijenosnih računala nastavničkom osoblju, financiranje troškova kotizacije i odlaska na konferencije nastavnica (godišnje po nastavniku u znanstveno-nastavnom zvanju predviđeno je 3000,00 kn) te financiranja konferencija za studente. Dio ovih troškova podmiruje se i s projekta čiji su nosioci nastavnici sa Odsjeka za informacijske znanosti.

Vrlo veliki udio u troškovima ovog studijskog programa ima isplata naknada za rad vanjskim suradnicima. Tako je za zimski semestar 2008./2009. godine u tu svrhu isplaćeno 144.207,29 kn, a za zimski semestar 2009./2010. 113.150,06 kn, što je za 21,54% manje. Rezultat je to preuzimanja većeg dijela nastave od strane stalno zaposlenog nastavnog osoblja Odsjeka koji su napredovanjem stekli uvjete da budu nosioci kolegija.

6d. Suradnja s drugim ustanovama

Zbog potreba izvođenja studijskih programa, Odsjek za informacijske znanosti surađuje s brojnim ustanovama u Osječko-baranjskoj županiji, ostalim županijama Republike Hrvatske, kao i ustanovama izvan RH.

Najveća suradnja ostvaruje se radi obavljanja praktičnog dijela nastave s osnovnoškolskim, srednjoškolskim i visokoškolskim knjižnicama te arhivima, muzejima, konzervatorskim odjelima i drugim informacijskim središtima. Osim razloga obavljanja prakse, Odsjek surađuje s navedenim ustanovama i ustanovama visokoškolskog obrazovanja u zemlji i inozemstvu radi angažiranja vanjskih suradnika i gostujućih profesora u cilju nesmetanog i kvalitetnijeg izvođenja samog nastavnog procesa. Razlog su suradnje i zajedničke aktivnosti radi znanstvenog usavršavanja nastavnog osoblja.

U nastavku su navedene neke od ustanova, osim brojnih osnovnoškolskih i srednjoškolskih knjižnica, s kojima je Odsjek surađivao zadnjih godina:

- Muzej Slavonije u Osijeku,
- Sveučilište u Zadru, Odjel za knjižničarstvo,
- Knjižnica Filozofskog fakulteta u Osijeku,
- Hrvatski državni arhiv u Osijeku,
- Središnji laboratorij za konzervaciju i restauraciju,
- Odjel zaštite i pohrane u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici,
- Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek,
- Saponija d.d. Osijek,
- Knjižnica Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Osijek,
- Knjižnica Pravnog fakulteta Osijek,
- Knjižnica Umjetničke akademije Osijek,
- Knjižnica Ekonomskog fakulteta Osijek,
- Nacionalna i sveučilišna knjižnica,

- School of Communication, Information and Libraty Studies, University of Rutgers (SAD),
- Fachhochschulstudiongänge Burgenland: Informationstechnologie und -management (Eisenstand, Austria),
- Knjižnica Franjevačkog samostana u Tolisi (Orašje, Bosna i Hercegovina), i brojne druge ustanove.

Kvaliteta obrazovanja studenata na Odsjeku razlog je što se suradnja ostvaruje kako na inicijativu Odsjeka, tako i na pozive raznih ustanova koje trebaju znanje i samostalan rad studenata prilikom organiziranja ili reorganiziranja svojih zbirki.

Iako se često surađuje s različitim ustanovama nastavnici su takvu suradnju ocijenili s visokih 4,54 (najniža ocjena za suradnju je bila 4). Tek se u pojedinačnim slučajevima događaju nesporazumi koji se u pravilu uspješno rješavaju.

7. Razina usporedivosti studijskog programa s akreditiranim srodnim studijskim programom u Hrvatskoj i u zemljama EU

Da bi se provjerile znanstvene spoznaje vezane uz polje informacijskih znanosti i učvrstila vlastita stajališta koja predstavljaju osnovu za izradu predloženog Plana i programa, provedeno je više istraživanja kojima se željelo utvrditi da li suvremeno koncipirani programi u američkim i europskim akademskim ustanovama (informacijski, komunikacijski, nakladnički, knjižničarski i drugi) omogućuju studentima razumijevanje zajedničkih elemenata i posebnosti informacijskih djelatnosti/znanosti i sadržaja koji su im ponuđeni, te da li im savladana znanja i stečene vještine mogu biti osnova za rad i daljnje specijalizacije.

Rezultati provedenih istraživanja ukazali su na iznimnu raznolikost ponuđenih programa i sadržaja. Primjerice, nude se studijski programi iz knjižnične znanosti, knjižnične i arhivističke znanosti, široko koncipirani programi informacijskih studija vezani uz

ekonomiju, komunikologiju, muzeologiju i slično, izdvojeni programi iz nakladništva i knjižarstva, knjižničarski programi s naglaskom na povijesnim vidovima nakladništva ili na elektroničkom nakladništvu, te programi koji nude širok raspon izbornih predmeta usmjerenih posebnim interesima studenata.

Pristup i organizacija nastave razlikuju se od sredine do sredine. Ovaj prijedlog Plana i programa valjalo je stoga približiti onim planovima i programima koji su maksimalno usporedivi s potrebama i mogućnostima obrazovnih ustanova u Hrvatskoj, uključujući mogućnosti razmjene studenata i nastavnika.

O mogućim pristupima novome planu i programu iz informacijskih znanosti, te o načinima suradnje s drugim sveučilištima i odsjecima/katedrama na samome Filozofskom fakultetu te s drugim fakultetima na Sveučilištu u Osijeku i domaćim i inozemnim sveučilištima, raspravljalo se na niz radnih sastanaka, među kojima izdvajamo:

- razgovore i usuglašavanja s kolegama s katedri za Pedagogiju, Psihologiju, Engleski jezik, Hrvatsku književnost, Hrvatski jezik i Filozofiju pri Filozofskom fakultetu, te s kolegama s Visoke učiteljske škole tijekom 2003. i 2004.;
- dogovore s kolegama sa Sveučilišta u Zadru (redovni studij knjižničarstva pokrenut u Zadru ak. god. 2004./2005. prema postojećem programu osječke Katedre), Oxford Brookesa, Lunda, Göteborga/Boras, Eisenstadta (dvije uzajamne radne posjete tijekom 2004., pismena suglasnost za sudjelovanje u pripremi programa Visoke škole za informacijske studije u Eisenstadtu i dogovorena suradnja u sklopu CEEPUS projekta), Ljubljane (dvije uzajamne radne posjete tijekom 2004. i priprema ugovora o suradnji) i Pečuha;
- dogovore, pripremu i potpisivanje Ugovora o suradnji sa Sveučilištem Rutgers, SAD (tijekom 2003 i 2004, Ugovor potpisan u lipnju 2004.);
- raspravu s vanjskim suradnicima Katedre za knjižničarstvo (na redovitim sastancima te na trima okruglim stolovima (25. listopada 2002., Osijek, 21. travnja 2004. i 16. ožujka 2005.);

- i rasprave s pročelnikom Odsjeka za informacijske znanosti prof. dr. sc. Tomislavom Šolom (5. svibnja 2004.) i voditeljicom Katedre za bibliotekarstvo pri Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr. sc. Aleksandrom Horvat (Osijek, 1. travnja 2004.; 9. srpnja i 25. listopada 2004.)
- raspravu s potencijalnim voditeljima nastavnih baza za praktičnu obuku studenata (u knjižnicama u Slavoniji i Baranji, knjižarama u Osijeku, knjižarama, tiskarama i nakladničkim tvrtkama u Osijeku i Zagrebu, informacijsko-telekomunikacijskim tvrtkama poput Microsofta, SRCE-a, CARNet-a, crkvenim ustanovama poput Isusovačke gimnazije u Dubrovniku, Franjevačkog samostana u Mostaru, te UNIDO-om u Beču (suglasnosti o sudjelovanju u izvedbi predloženog Plana i programa donose se u prilogu).

Stajalište je Odsjeka bilo da se, na osnovi saznanja i provedenih analiza, maksimalno uvažavaju dosadašnja postignuća u akademskom obrazovanju informacijskih stručnjaka i uočene potrebe za novim profilima akademski obrazovanih informacijskih stručnjaka u Hrvatskoj i susjednim zemljama (primjerice, Slovenija je zainteresirana za suradnju u izvođenju programa za nakladništvo jer nema usustavljen studij). Također, u Prijedloga plana i programa maksimalno su se nastojali ugraditi zaključci iz provedenih rasprava i preporuke međunarodnih ustanova u području knjižničarstva, informacijske znanosti, arhivistike, nakladništva i knjižarstva (IFLA-ine preporuke, ASISTove preporuke, preporuke ICA-a, preporuke IPA-e i Zajednice nakladnika i knjižara Hrvatske te preporuke Društva knjižničara Slavonije i Baranje), kao i zaključci Okruglog stola o obrazovanju knjižničara, održanog u listopadu 2002. na Filozofskom (tada Pedagoškom) fakultetu u Osijeku i zaključci Međunarodnog okruglog stola o obrazovanju nakladnika i knjižara, održanog u Zadru, rujna 2003., oba skupa u organizaciji Katedre za knjižničarstvo (danas: Odsjek za informacijske znanosti). Posebno ističemo da smo pri izradi programa maksimalno uvažavali preporuke iz Smjernice CILIP-a vezano uz jezgrene sadržaje u obrazovnim programima knjižničnoinformacijskih stručnjaka - Body of Professional Knowledge: Setting out an adaptable and flexible framework for your changing needs- London : Chartered Institute of Library and Information Professionals, 2004. i Europskoog vijeća informacijskih i dokumentacijskih udruga – ECIA.

Europriručnik I&D: Razine kvalifikacije europskih stručnjaka za informacije i dokumentaciju. Vol. 1. i 2. Pripremljeno uz pomoć Europske komisije u okviru programa Leonardo da Vinci. Zagreb : HID, 2005.)

Vezano uz usporedivosti i prenosivost ECTS bodova ustanovili smo da to ovisi od visokog učilišta do učilišta. Naime, ECTS bodovi koji se nude na Sveučilištu za primijenjene znanosti u Eisenstadtu Fachhochschulstudiengänge Burgenland Ges.m.b.H. s kojim je Odsjek imao usustavljenu razmjenu studenata (i nastavnika) u okviru programa CEEPUS slični su našem ECTS sustavu (daju nešto manje ECTS-a po kolegiju, ali to je još uvijek prihvatljivo). S druge strane, diplomski Združeni studij pisane baštine u digitalnome okruženju između tri visoka učilišta – Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku, Odjela za knjižničarstvo Sveučilišta u Zadru i Odsjeka za kulturnu baštinu i izvedbene umjetnosti Sveučilišta u Parmi bilo je u konačnici nemoguće izvesti na talijanskom sveučilištu jer su tamo svi kolegiji nosili min. 10 ECTS-a, što se nikako nije moglo uklopiti u naš ECTS sustav.

8. Planovi za poboljšanja

Studijski program:

- napraviti temeljitu reviziju programa (uvođenje novih kolegija, posebice iz područja muzeologije i arhivistike, pedagogije, psihologije, komunikologije; mijenjanje statusa pojedinih kolegija – izborni/obvezni, promišljanje o modulima na diplomskoj razini)

Poboljšanja:

- potrebno je u nastavu uključiti veći broj stručnjaka iz muzeologije i arhivistike jer studentima nedostaju znanja iz tih polja informacijskih znanosti;
- potrebno je pojačati broj predmeta iz područja pedagoških znanosti posebice vezano uz rad s korisnicima te djecom i mladima (budući da Katedra za pedagogiju nema dovoljno snage da nam tu pomogne, možemo potražiti pomoć

- stručnjaka iz okoline – npr. Dubravka Pađen Farkaš iz Gradske i sveučilišne knjižnice koja je dipl. pedagog i upisala je magisterij iz pedagogije, a godinama radi kao dječji knjižničar u navedenoj ustanovi);
- potrebno uvesti kolegije iz područja psihologije – vezano uz korisničke studije, biblioterapiju, i sl. (Katedra za psihologiju bi mogla biti odgovor, ali tek za nekoliko godina kad se uspije ekipirati);
  - uspostaviti suradnju sa stručnjakom iz područja komunikologije;
  - uspostaviti jače suradničke odnose sa srodnim studijima u zemlji i okolnim zemljama;
  - izrada Pravilnika o stručnoj praksi i izrada baze podataka mentora.

K R A J